

Norsk Lovtidende.

Utgitt efter offentlig foranstaltning

ifølge lov av 1 april 1876.

Nr. 15**Utgitt 14 april.****1915**

Skrivelse fra Utenriksdepartementet

30 mars.

av 30 mars 1915,

hvorved i henhold til lov om salg og utførsel av fødevarer m. v. av 18 august 1914 § 4 bestemmes, at utførsel fra riket av kamfer, rensset, indtil videre er forbudt.

Denne bestemmelse træder i kraft straks.

Skrivelse fra Utenriksdepartementet

31 mars.

av 31 mars 1915,

hvorved i henhold til lov om salg og utførsel av fødevarer m. v. av 18 august 1914 § 4 bestemmes, at det indtil videre skal være forbudt at utføre fra riket

glyserin, raa;

glyserin, raffinert eller rensset.

Denne bestemmelse træder i kraft fra 7 april førstkom-
mende.

Lov

10 april.
Nr. 1.

om forandringer i lov om adgang til oppløsning av egne-
skap av 20 august 1909.

Vi Haakon, Norges Konge, gjør vitterlig:

at Os er blit forelagt Stortingets beslutning, av 6 mars 1915 saalydende:

I.

Følgende paragraffer i lov om adgang til oppløsning av
egteskap av 20 august 1909 skal herefter lyde saaledes:

10 april. § 3. Et egteskap blir efter begjæring av den ene egte-
 Nr. 1. fælle at oppløse, naar den anden egtefælle ved egteskapets ind-
 gaaelse uten den førstes vidende enten

- a. led av en legemlig mangel, som gjorde ham eller hende uskikket til egteskap, eller
- b. led av epilepsi eller av spedalskhet eller av venerisk sygdom i smitsom form, eller
- c. led eller hadde lidt av sindssygdом, eller
- d. hadde barn utenfor egteskap, eller
- e. var besvangret av en anden end egtefællen, eller
- f. hadde besvangret nogen anden end egtefællen med den følge, at et barn senere fødes.

Forsaavidt angaar bokstav a, b og c, maa begjæringen fremsættes inden 5 aar efter egteskapets indgaaelse. Forsaavidt angaar bokstav d og f, maa den være fremsat, inden det barn, som er en frugt av besvangrelsen, er død. I alle de forannævnte tilfælde maa den være fremsat inden 6 maaneder, efterat egtefællen er blit vidende om forholdet. Oppløsning paa grund av de under bokstav a og b nævnte forhold kan ikke forlanges, efterat manglen er hævet, eller sygdommen maa ansees helbredet.

§ 13. Ved egteskapets oppløsning saavel som ved ophævelse av det egteskabelige samliv gjennom bevilling ophører det formuesfællesskap, som maatte bestaa mellem egtefællerne.

Den fælles formue blir som regel at dele likelig mellem dem. Dog kan i de tilfælde, som omhandles i § 3, den egtefælle, efter hvis begjæring egteskapet oppløses, forlange, at den fælles formue deles saaledes, at hver av egtefællerne forlods erholder, hvad han eller hun har indbragt i boet ved egteskapets indgaaelse eller gjennom arveerhvervelse under dets bestaaen; er formuen ikke tilstrækkelig hertil, sker der forholdsvis avkortning for hver av egtefællerne. Det samme gjelder, naar egteskapet oppløses i henhold til § 4, bokstav a, paa grund av egteskapsbrud, saafremt der som frugt av det ulovlige samleie fødes et barn, som efter den gjældende lovgivning er arveberettiget efter den skyldige egtefælle, og som lever paa den tid, begjæring om egteskapets oppløsning fremsættes, eller sak til saadan oppløsning anlægges. Reglerne i lov om formuesforholdet mellem egtefæller av 29 juni 1888 §§ 16, 17 og 18 kommer i ethvert tilfælde til anvendelse.

En før bevilling til ophævelse av samlivet indgaat overenskomst om avvikende fordeling av formuen maa for at bli forbindende godkjendes av overøvrigheten.

II.

10 april.
Nr. 1.

§ 15 i lov om adgang til opløsning av egteskap av 20 august 1909 ophæves.

III.

Denne lovs nr. I træder i kraft 1 januar 1917, saaledes at de nye regler kommer til anvendelse, naar barnet er født efter dette tidspunkt.

Lovens nr. II træder i kraft 1 januar 1916.

Ti har Vi antat og bekræftet, likesom Vi herved antar og bekræfter samme som lov, under Vor haand og rikets segl.

Git paa Kristiania slot den 10 april 1915.

Haakon.

(L. S.)

I statsministerens fravær:
Ihlen.

Hesselberg.

LOV

om forsorg for barn.

10 april.
Nr. 2.

Vi Haakon, Norges Konge, gjør vitterlig:

at Os er blit forelagt Stortingets beslutning, av 6 mars 1915 saalydende:

Kap. I.

Om offentlig hjælp til mødre og spædbarn.

§ 1. Dersom kvinde, som er med barn, ikke kan sørge for sit utkomme, og hun har norsk statsborgerret, kan hun kræve hjælp av kommunekassen paa sit opholdssted for de sidste 6 uker, før hun skal føde.

Gift kvinde kan bare kræve hjælp, naar manden er død eller har forlatt hende eller iøvrig ved utilbørlig forhold har voldt, at de ikke lever sammen.

§ 2. Har en mor saa daarlig raad, at hun maa overlate sit barn til andre, hvis hun ikke faar hjælp, kan hun kræve hjælp av kommunekassen paa sit opholdssted.

Hjælpen skal være saa stor, at hun kan ha barnet hos sig i de 3 første maaneder av dets liv, og at hun kan gi det bryst, hvis hun er skikket til det.

10 april.
Nr. 2.

§ 3. Bidrag efter §§ 1 og 2 fastsættes av amtmanden paa forhaand til bestemte maanedlige beløb for hver kommune. De skal ligge indenfor følgende grænser: for de sidste 6 uker før fødslen fra 25 kroner til 45 kroner, for den første maaned efter fødslen fra 20 kroner til 45 kroner og for hver av de følgende maaneder fra 17 kroner til 35 kroner. Før amtmanden fastsætter bidragsbeløpene, skal han ha hørt vedkommende fattigstyrer og helseraad. Fastsættelsen gjælder for 5 aar.

§ 4. Begjæring om hjælp efter §§ 1 og 2 sendes paa landet til lensmanden og i byene til den tjenestemand, som holder utpantninger (bidragsfogden).

Bidragsfogden sender uten ophold begjæringen ledsaget av sin uttalelse, om kvinden er i saadan stilling som i §§ 1 og 2 nævnt, og om begjæringen bør imøtekommes, til et utvalg av helseraadet bestaaende av tre av dets medlemmer, deriblandt dets formand, saafremt han er bosat inden kommunen. Utvalget opnævnes av helseraadet for tre aar ad gangen.

Blir begjæringen imøtekommet, utbetales hjælpen gjennom bidragsfogden med det beløb, som er fastsat av amtmanden i henhold til § 3.

Hjælpen kan forhøies eller nedsættes med indtil en tredjedel, hvis utvalget finder, at særlige grunde gjør forhøielse paa-krævet eller nedsættelse ubetænkelig.

Hjælp efter § 1 utbetales, naar der foreligger erklæring fra læge eller jordmor om, at fødslen antagelig vil finde sted i løpet av de nærmest følgende 6 uker. Hjælp efter § 2 utbetales forskudsvis for hver maaned.

§ 5. Hjælp efter § 1 tilstaaes gift kvinde i andre end de der nævnte tilfælde, saafremt det i § 4 nævnte utvalg finder det paa-krævet og ubetænkelig.

Finder utvalget, at barnets helse kræver, at moren gir det bryst utover de første 3 maaneder, skal hjælpen efter § 2 utstrækkes til et længere tidsrum, dog ikke mer end 3 maaneder til. Før avgjørelsen bør erklæring fra læge eller jordmor i morens opholdskommune foreligge.

Om fastsættelse og utbetaling av bidrag efter denne paragraf gjælder bestemmelseerne i § 3 og i § 4, dens tre sidste led.

§ 6. Helseraadet fører tilsyn med, at kommunens bidrag blir anvendt, som de skal. Det i § 4 nævnte utvalg kan beslutte, at bidraget utbetales til vedkommende jordmor eller anden paalidelig person, saafremt denne er villig til at motta det, for at anvendes til morens og barnets bedste.

Saalænge en kvinde faar hjælp efter §§ 1, 2 eller 5, kan utvalget kræve, at hun tar ophold i et pleiehjem (familie eller offentlig eller privat hjem for mødre). Dog kan det ikke kræ-

ves, om hun da vilde bli skilt fra barn, som hun har hos sig, og som trænger til hende, eller naar det ellers vilde rive op i hendes forhold. 10 april.
Nr. 2.

I pleiehjemmet maa hun gjøre passende arbeide, som blir paalagt hende, og hun maa rette sig efter hjemmets husorden.

§ 7. Faar kvinden barselpenger av offentlig eller godkjendt sykekasse, kommer disse til fradrag i kommunens bidrag for de tilsvarende tidsrum. Er barselpengene sat til et bestemt samlet beløp, ansees en fjerdedel derav at være ydet for de sidste 14 dage før og tre fjerdedele for den nærmeste halvanden maaned efter nedkomsten.

§ 8. Sine utlæg efter denne lov har kommunekassen paa morens opholdssted krav paa at faa erstattet av hendes hjemstavnskommune. Denne har til dækning av sine utlæg krav paa de bidrag, som faren eller den bidragspligtige skal betale til mor og barn efter lovene om barn, hvis forældre ikke har indgaat egteskap med hverandre, og om forældre og egtebarn. Dækning kan dog ikke kræves i barselbidraget (jfr. den førstnævnte lovs § 21, første led) og heller ikke i bidrag, som ikke vedkommer det tidsrum, hvori kommunen har ydet hjelp. Det, som faren eller den bidragspligtige maatte ha erlagt for utbetalingen av kommunens hjelp, kan fratrækkes i denne for det tilsvarende tidsrum.

Har kommunen betalt mer, end der paahviler faren eller den bidragspligtige efter de forannævnte love, kan amtmanden efter begjæring av formandskapet paalægge ham at erstatte det hele. Erstatningen kan drives ind paa samme maate som bidraget.

Faar kommunen ikke det hele erstattet, skal det, som mangler, deles mellem farens (den bidragspligtiges) og morens hjemstavnskommuner med en halvpart paa hver av dem. Der ved falder ikke farens (den bidragspligtiges) betalingspligt bort. Kommuner med liten økonomisk evne kan faa en tredjedel og og i særlige tilfælde halvdelen av sit utlæg godtgjort av statskassen, saafremt Stortinget bevilger de hertil fornødne midler.

Har moren ikke hjemstavn her i landet, eller er hjemstavnen tapt, eller kan den ikke oplyses, paaligger det kommunekassen paa morens opholdssted at søke sine utlæg dækket hos faren (den bidragspligtige) og dennes hjemstavnskommune efter reglerne i første og tredje led. Saavel i dette tilfælde som hvis faren ikke har hjemstavn her i landet, eller hvis hans hjemstavn er tapt eller ikke kan oplyses, skal statskassen betale den del, som vilde faldt paa hjemstavnskommunen.

§ 9. Hjælp, som ydes efter dette kapitel, er ikke fattighjælp til moren.

Hvad kommunen betaler mer, end der paahviler faren

10 april. (den bidragspligtige) efter lovene om barn, født utenfor egteskap, og om forældre og egtebarn, regnes heller ikke som fattighjælp til ham.
Nr. 2.

Kap. II.

Om tilsyn med barn.

§ 10. Dersom et barn under 14 aar sættes bort i pleie mot betaling (jfr. lov av 29 april 1905 § 1), skal den, som sætter det bort eller sørger for, at det blir sat bort, melde det inden 3 dage til helseraadet paa sit opholdssted. Skal barnet bo i en anden kommune, skal helseraadet straks sende melding til helseraadet paa vedkommende sted. Den, som tar barnet, skal ogsaa gi melding inden 3 dage til helseraadet paa sit bosted. Flytter han, maa han inden 8 dage melde det til helseraadet.

§ 11. Helseraadet skal ha tilsyn med barn under 14 aar, som er sat bort i pleie mot betaling.

Barn, som ikke er sat bort mot betaling, kan helseraadet beslutte at ta under sit tilsyn, dersom det blir legemlig eller moralsk vanskjøttet, eller der er grund til at frygte for, at det kan ske, saaledes naar opfostreren er lastefuld eller forsmølgelig.

Beslutter helseraadet at ta et barn under sit tilsyn, skal det gi meddelelse til den, som har barnet hos sig. Beslutningen skal ophæves, naar tilsyn ikke lenger trænges.

§ 12. Finder helseraadet, at et barn, som i henhold til foregaaende paragraf staar under dets tilsyn, ikke blir ordentlig behandlet, eller — saafremt barnet er anbragt i pleiehjem — at forholdene i dette eller betalingsvilkaarene ikke gir fornøden trygghet i saa henseende, skal helseraadet dra omsorg for, at barnet blir behandlet paa tilfredsstillende maate eller anbragt andensteds.

Blir forskrifter fra helseraadet ikke fulgt, kan det ta barnet fra opfostreren og sætte det bort andensteds. Helseraadet kan dog ikke ta barnet fra nogen av forældrene.

Saasnaert helseraadet har tat et barn under sit tilsyn, skal det, hvis det er nødvendig, sørge for, at bidrag blir paalagt faren eller vedkommende bidragspligtige efter lov om barn, hvis forældre ikke har indgaat egteskap med hverandre, eller efter lov om forældre og egtebarn.

Helseraadet kan ogsaa kræve hjælp av fattigstyret. Hvis det lægger barnet ind paa sykehus eller lar læge behandle det eller midlertidig flytter det til et andet hjem, skal fattigstyret dække utgiftene. Helseraadet skal straks sende melding til fattigstyret.

De utlæg, som fattigstyret har efter denne paragraf, kan det efter reglerne om fattighjælp kræve erstattet av den av

forældrene, som har barnet hos sig, eller — saafremt barnet er anbragt hos nogen anden end sin mor eller far — av begge disse i forhold til størrelsen av de bidrag, som maatte være paalagt dem. 10 april. Nr. 2.

§ 13. Paragrafferne 10—12 gjælder ikke barn, som verge-raadet sætter ut. Men vergeraadet kan forlange, at helseraadet tar under sit tilsyn barn, som er sat ut utenfor vergeraadets kommune.

§ 14. De regler, som er git i dette kapitel, om tilsyn med barn, som er sat bort i pleie mot betaling, gjælder ikke for de kommuner, hvor §§ 1—9 i lov av 29 april 1905 om tilsyn med pleiebarn er eller blir gjort gjældende.

Kap. III.

Slutningsbestemmelser.

§ 15. Tilsynet efter denne lov fører helseraadet enten ved sine medlemmer eller ved lønnede folk. Det kan ogsaa opnævne tilsynsmænd for de enkelte barn. For barn, som er sat ut mot betaling, skal altid opnævnnes en tilsynsmand, medmindre tilsyn føres ved lønnede folk.

Er der opnævnt verge for barnet, bør han tages til tilsynsmand, hvis han bor nær ved barnet og er skikket til hvervet. Forøvrig kan til tilsynsmand opnævnnes mand eller kvinde, som bor i nærheten av barnet og er skikket til hvervet.

Pligtig til at ta hvervet er enhver, som bor i kommunen, ikke har fylt 50 aar og ikke i mindst 7 aar har været tilsynsmand.

Tilsynsmanden regnes i sit arbeide for offentlig tjenestemand.

Helseraadet kan gi nærmere regler for, hvordan tilsynsmændene skal utføre sit hverv.

Maa ordføreren i helseraadet gjøre særskilte reiser for tilsynets skyld, skal statskassen betale hans skyss- og kostutgifter.

§ 16. Avgjørelser, som amtmanden eller helseraadet træffer efter denne lov, kan bringes ind for vedkommende regjeringsdepartement, men uten opsættende virkning.

§ 17. Denne lov træder i kraft fra den tid, Kongen bestemmer.

Ti har Vi antat og bekræftet, likesom Vi herved antar og bekræfter samme som lov, under Vor haand og rikets segl.

Git paa Kristiania slot den 10 april 1915.

Haakon.

(L. S.)

I statsministerens fravær:

Ihlen.

Hesselberg.

10 april.
Nr. 3.

Lov

om barn, hvis forældre ikke har indgået egteskab
med hverandre.

Vi Haakon, Norges Konge, gjør vittelig:

at Os er blit forelagt Stortingets beslutning, av 23 mars 1915 saalydende:

Kap. I.

Om barnets retsstilling.

§ 1. Barn, hvis forældre ikke har indgået egteskab med hverandre, har med de avvikelser, lovgivningen forøvrig fastsætter, samme retsstilling i forhold til faren som i forhold til moren.

Det har ret til farens saavel som til morens familienavn. Hvis farens familienavn ikke blir antat ved barnets fødsel, maa en senere antagelse av navnet ske paa den for navnforandring til enhver tid gjældende maate.

§ 2. Barnet har ret til at faa opfostring — underhold, opdragelse og utdannelse — baade av sin far og av sin mor.

Det skal opdrages og utdannes efter farens vilkaar, men efter morens, om det er hende, som har bedst raad. Dets opfostring iøvrig bør ske under hensyntagen til den bedststilledes økonomiske vilkaar.

§ 3. Barnet blir hos moren.

Er moren død, eller kan hun ikke selv ha omsorg for barnet, eller behandler hun det ikke forsvarlig, kan amtmanden overlate barnet til faren, hvis han kan og vil ha omsorg for det, og hvis dette findes forenlig med barnets tarv. Det samme gjælder, om moren samtykker i, at barnet blir overlatt til faren. Amtmanden kan omgjøre sin beslutning og atter overlate barnet til morens omsorg, hvis særlige grunde taler derfor, og det er ubetænkelig av hensyn til barnets tarv.

§ 4. Den av forældrene, som efter reglerne i § 3 har omsorgen for barnet, har samme pligt til at sørge for det, som om det var egtefødt. Den anden av forældrene opfylder sin pligt ved at betale pengebidrag efter reglerne i §§ 19 og 20.

Hvis den av forældrene, som har omsorgen for barnet, paa grund av den andens unnladelse av at betale bidrag ydes hjælp av fattigvæsenet, ansees bare den, som har unnlatt at betale, som fattigunderstøttet og indenfor grænserne av de ubetalte bidrag.

Hvis ingen av forældrene har omsorgen for barnet, skal 10 april.
begge betale bidrag. Det samme gjælder, hvis den av foræl-
drene, som har omsorgen for barnet, har sat det bort i pleie
og forsømmer sin forsørgelsespligt, hvilket avgjøres av amt-
manden. Nr. 3.

§ 5. Den av forældrene, som har omsorgen for barnet, er dets verge. Hvis ingen av forældrene har omsorgen for barnet, skal en verge opnævnes. Det samme skal ske, hvis den av forældrene, som har omsorgen for barnet, har sat det bort i pleie og forsømmer sin forsørgelsespligt, og i de i § 9 nævnte tilfælde. Ogsaa forøvrig, naar hensynet til barnets tarv tilsiger det, eller naar barnets mor kræver det, skal verge opnævnes. For opnævnelse av verge sørger den tjenestemand, som holder utpantninger (paa landet lensmanden). Denne tjenestemand benævnes i nærværende lov bidragsfoged.

Er verge opnævnt, og barnet siden flytter til en anden kommune, skal vergen melde det til den nye opholdskommunes bidragsfoged. Denne sørger for, at ny verge opnævnes, hvis ikke den før opnævnte kan og vil fortsætte.

Den opnævnte verge skal særlig paase, at barnet nyder sin ret efter denne lov, og kan i dette øiemed begjære de paa-lagte bidrag forhøiet, likesom han kan kræve bidragene utbe-
talt gjennom sig. Har moren eller faren sat barnet bort i pleie, og den opnævnte verge finder, at det ikke faar saadan opfostring, som det efter § 2 har ret til, skal han sørge for, at det sættes bort i pleie hos andre.

Kap. II.

Farskapets eller bidragspligtens fastsættelse.

§ 6. Er en kvinde blit besvangret utenfor egteskap, bør hun senest 3 maaneder, før hun venter at føde, henvende sig til læge eller jordmor og opgi, naar hun tror, hun blev besvangret, og hvem faren er. Hendes opgivende blir at ned-
tegne, og det bør om mulig undertegnes av hende.

Falsk forklaring om, hvem faren er, og medvirkning til det straffes med bøter eller fængsel indtil 2 aar.

Finder lægen eller jordmoren, at hun er med barn, skal de straks sende melding til bidragsfogden paa hendes bosted. I denne melding skal det siges, naar fødslen antagelig kan ventes, og hvad hun har oplyst.

Læge eller jordmor, som er i statens eller en kommunes eller en kredssykekasses tjeneste, pligter at gjøre, hvad her er foreskrevet, og straffes med bøter, om de undlater det.

For undersøkelse og melding kan læge eller jordmor kræve

10 april. 3 kroner av kvindens opholdskommune, som kan kræve sit
 Nr. 3. utlæg tilbage av faren eller den bidragspligtige.

Det paaligger forældre, husbondsfolk eller andre i lignende stilling, som har kundskab eller bestemt formodning om, at en til deres husstand hørende kvinde er besvangret utenfor egteskap, at tilholde hende itide at gjøre henvendelse som ovenfor nævnt. Undladelse herav straffes med bøter, saafremt saadan melding ikke sker.

§ 7. Har moren ikke før fødslen henvendt sig til læge eller jordmor efter § 6, skal den læge eller jordmor, som hjælper til ved fødslen, henstille til hende at opgi, hvem faren er. Hendes opgivende blir at nedtegne, og det bør om mulig underskrives av hende.

Lægen eller jordmoren skal snarest mulig melde fødslen til bidragsfogden. I meldingen skal det oplyses, om barnet antages at være fuldbaaret eller ikke, og det, som i tilfælde tyder paa, at det er ufuldbaaret. Likesaa skal det i tilfælde meddeles, hvem moren har opgit som far.

Var der ikke læge eller jordmor ved fødslen, skal moren selv inden 4 uker gi melding om den til bidragsfogden. Inden samme frist skal hun opgi til bidragsfogden, hvem som er far til barnet, forsaavidt hun ikke har git den melding, som er foreskrevet i § 6, eller ikke ved fødslen har opgit, hvem faren er. Avgives meldingene mundtlig, blir de at nedtegne og bør da om mulig underskrives av moren.

Undladelse av at gi bidragsfogden de forannævnte meldinger straffes med bøter. Falsk forklaring om, hvem faren er, og medvirkning til det straffes med bøter eller fængsel indtil 2 aar.

Den, fødslen foregaar hos, og enhver voksen, som hjælper til ved fødslen, skal tilholde moren itide at avgi de forannævnte meldinger. Undladelse herav straffes med bøter, saafremt meldingene ikke finder sted.

Ogsaa dødfødt barn skal meldes.

Kongen gir nærmere regler om disse meldinger og kan foreskrive, at underretning skal gives til dem, som fører fødselsregistre.

§ 8. Bidragsfogden sender uten ophold melding efter § 6 eller § 7 videre til amtmanden, ledsaget av de oplysninger om morens og den opgivne fars økonomiske stilling, som han sitter inde med. Er moren umyndig, skal han straks sørge for, at verge i fornødent fald opnævnes.

Amtmanden utfærdiger derefter forelæg mot den, som er opgit som far, overensstemmende med reglerne i § 24.

Forelægget skal indeholde oplysning om, at hvis den opgivne far erkjender at være barnets far (jfr. § 13, første led), blir han at anse som saadan.

Det skal tillike indeholde oplysning om, at hvis han ikke avgir saadan erkjendelse, maa han — for at undgaa at ansees som far — reise sak, derved at han senest 4 uker efter forelæggets forkyndelse avgir mundtlig eller postlægger skriftlig anbefalt (rekommandert) begjæring om saksanlæg, rettet til underdommeren paa det sted, hvor moren bor. Dette sted skal opgives i forelægget.

10 april.
Nr. 3.

§ 9. Hvis moren undlater at opgi efter § 7, hvem der er barnets far eller bidragspliktig, eller hvis der fremkommer opplysninger, som tyder paa, at nogen anden end av moren opgit er far eller bidragspliktig, kan barnets verge begjære forelæg utfærdiget.

Begjæringen skal bare tages tilfølge, hvor amtmannen efter de foreliggende omstændigheter finder dens fremsættelse begrundet.

§ 10. Utfærdigelse av forelæg efter § 8 kan paa begjæring av barnets mor undlates, hvis den oppgivne far i bidragsfogdens nærvær skriftlig erkjender at være far (§ 13, første led) og vedtar at betale saadanne bidrag til mor og barn, som godkjendes av amtmannen. Bidragene maa mindst svare til, hvad der vilde været paalagt efter §§ 20 og 21, og kan senere ændres overensstemmende med reglerne i § 24, sidste punktum.

De saaledes avtalte bidrag blir at inndrive overensstemmende med reglerne i kap. IV, hvis det begjæres av moren eller barnets verge, hvor saadan er opnævnt.

§ 11. Forelægget skal snarest mulig forkyndes for den oppgivne far, hvis han har kjendt opholdssted her i landet. Forkyndelsen skal saavidt mulig ske for ham personlig.

Ved forkyndelsen skal han gjøres oppmerksom paa, at hvis han erkjender at være barnets far, blir han at anse som saadan. Avgir han erkjendelsen, skal dokumentet gives paategning baade herom og om, at han er gjort bekjendt med den nævnte følge av erkjendelsen. Denne paategning skal han om mulig medunderskrive.

Hvis han ikke erkjender at være barnets far, skal han tillike ved forkyndelsen gjøres oppmerksom paa, at han for at undgaa at ansees som saadan maa anlægge sak paa den i § 8 nævnte maate. Dokumentet skal i saa fald gives paategning om, at han uttrykkelig er gjort oppmerksom paa dette. Om mulig skal han medunderskrive denne paategning.

Blir forelægget ikke forkyndt, fordi den, som er opgit som far, er død eller ikke har kjendt opholdssted her i landet, skal bidragsfogden gi underdommeren paa det sted, hvor moren bor, underretning om forholdet. Underdommeren skal saa gaa frem, som om begjæring om saksanlæg var fremsat i rette tid.

§ 12. Saken reises ved morens verneting og behandles

10 april. som privat politisak. Er moren død, reises saken ved barnets
Nr. 3. verneting. Er baade moren og barnet død, reises saken ved
farens verneting.

Naar verge er opnævnt, skal denne med partsret indtræde i saken.

Retten gir bidragsfogden meddelelse om retsmøterne og om sakens utfald. Bidragsfogden har ret til at optræde i saken for at vareta offentlige interesser. Parterne skal møte ved sakens irettelførelse og senere, naar retten kræver det, dog bare, hvis de bor inden tingkredsen eller inden saadan afstand fra retsstedet, at de for at naa dette ikke maa reise over 200 km. med jernbane eller 100 km. med dampskib eller 30 km. paa anden maate eller en tilsvarende veilængde dels paa den ene og dels paa den anden maate. Bor de længer borte, kan de indkaldes til møte for retten paa det sted, hvor de bor eller opholder sig. Den, som uteblir uten lovlig forfald, kan avhentes av politiet enten straks eller til et senere retsmøte.

Forliksmægling finder ikke sted.

Ved begjæringen om saksanlæg eller senest ved sakens irettelførelse spør underdommeren den opgivne far, om han erkjender at ha hat samleie med moren til saadan tid, at han efter naturens orden kan være barnets far. Erkjendelse av, at han i henhold hertil er bidragspliktig, meddeles uopholdelig bidragsfogden (jfr. § 25, første led).

Forinden avhørelsen skal dommeren formane vedkommende part til at forklare sig sandfærdig og fremholde det ansvar, som falsk forklaring medfører, idet baade moren og den opgivne far pligter at gi forklaring efter samme regler og under samme ansvar som for vidner bestemt.

Saafremt retten efter bevisførlens slutning finder det ubetænkelig at edfæste den ene av parterne eller begge, avgir den beslutning herom i begrundet kjendelse.

Retten vaaker paa embeds vegne over sakens fuldstændige opplysning og kan beslutte at utsætte behandlingen og indhente nye beviser.

Statskassen betaler utgiftene ved forkyndelse av indkaldelser, som utfærdiges av retten, og utgiftene ved at tilveiebringe opplysninger, som retten finder nødvendige.

Statskassens utgifter ved saken kan retten efter omstændighetene tilpligte den tapende part at erstatte helt eller delvis.

§ 13. Den opgivne far skal ved dommen kjendes at være barnets far, saafremt retten finder det bevist, at han har hat saadant samleie med moren, at han efter naturens orden kan være barnets far, og retten ikke finder grund til at anta, at moren har hat saadant samleie med nogen anden, eller at der

iøvrig foreligger omstændigheter, som gjør det tvilsomt, om den opgivne far er barnets far. 10 april.
Nr. 3.

Finder retten ikke at kunne avsi dom for den opgivne fars farskap, blir denne at kjende bidragspliktig, saafremt retten anser det bevist, at han har hat samleie med moren til saadan tid, at han efter naturens orden kan være barnets far.

§ 14. Baade bidragsfogden og parterne kan bringe dommen ind for høiere ret.

§ 12, fjerde, femte og sjette punktum, finder tilsvarende anvendelse.

De høiere retter kan selv indhente opplysninger, som de finder nødvendige til sakens rette opplysning, og kan i den anledning ogsaa paalægge underretten yderligere at avhøre parter og vidner.

Domstolenes avgjørelser av spørsmålet om, hvem der er at anse som far eller som bidragspliktig, skal meddeles parterne og den amtmann, som har utfærdiget forelægget.

§ 15. Den, som har erkjendt farskapet, kan senere begjære, at sak skal reises, saafremt han godtgjør, at erkjendelsen mangler nogen for en bindende viljeserklæring fornøden egenskap, eller at de opplysninger, hvorefter han vil fralægge sig farskapet, først er blit ham bekjendt efter erkjendelsens avgivelse, og at det er antagelig, at de kan ha betydning.

Likesaa kan den, som har oversittet fristen (jfr. § 8), ogsaa senere begjære sak reist, naar han godtgjør enten saadanne nye opplysninger som nævnt, eller at hans oversiddelse av fristen har sin grund i ham utilregnelige omstændigheter eller i en vildfarelse.

Begjæringen maa fremsættes inden 14 dage, efterat manglen ved erkjendelsen eller de nye opplysninger blev ham bekjendt, eller efterat de omstændigheter, som gjorde, at han oversat fristen, er borte.

Begjæringen fremsættes for vedkommende underdommer (jfr. § 8) og avgjøres ved kjendelse. Retten har med hensyn til spørsmålet, om begjæringen er betimelig fremsat, at ta hensyn til den tid, som med nødvendighet er gaat med til fornødne undersøkelser. Tages den tilfølge, blir saken at fremme overensstemmende med reglerne i §§ 12—14.

§ 16. Den, som ved upaaankelig dom er kjendt at være barnets far eller bidragspliktig, kan begjære saken gjenoptat, naar han godtgjør, at han senere er kommet til kundskap om kjendsgjæringer eller bevisligheter, som enten alene eller i forbindelse med tidligere fremførte bevisligheter antagelig vilde ha medført et andet domsutfald.

Hvis den opgivne far ved upaaankelig dom er frifundet eller kjendt alene at være bidragspliktig, kan moren eller barnet

10 april. begjære saken gjenoptat, naar hun (det) godtgjør at være kommet til kundskap senere om kjendsgjerninger eller bevisligheter, som enten alene eller i forbindelse med tidligere fremførte bevisligheter antagelig vilde ha medført dom for farskap eller bidragspligt.

Begjæring efter de to foregaaende led maa fremsættes inden 4 uker, efterat de omstændigheter, hvorpaa den støttes, er blit parten bekjendt.

Den fremsættes for og avgjøres ved kjendelse av den ret, som har avsagt dommen. Retten har med hensyn til spørsmålet, om begjæringen er betimelig fremsat, at ta hensyn til den tid, som med nødvendighet er gaat med til fornødne undersøkelser.

Retten kan indhente eller la indhente opplysninger, som den finder nødvendige for at kunne avgjøre, om begjæringen bør tages tilfølge.

Blir begjæringen tat tilfølge, behandles saken ved den ret, som har avsagt dommen. Dog kan denne ret, hvis den er ankeinstans, henvise saken til første instans. Reglerne i §§ 12—14 finder tilsvarende anvendelse.

Naar 5 aar er gaat, efterat dom er avsagt, kan begjæring om gjenoptagelse ikke fremsættes. Ingen forældelsesfrist gjælder, naar den trufne avgjørelse skyldes et strafbart forhold av den opgivne far eller av moren eller av nogen av sakens vidner.

§ 17. Hvis moren har opgit, at hun har hat samleie med flere i den tid, besvangrelsen kan ha fundet sted, blir forelæg at utfærdige mot de opgivne som bidragspligtige. I saa fald blir i forelægget at sætte frist overensstemmende med § 8 til anlæg av søksmaal til fralæggelse av bidragspligten. Med hensyn til denne fralæggelse finder de forskrifter, som er git i dette kapitel om fralæggelse av farskapet, tilsvarende anvendelse.

I alle tilfælde, hvor moren har opgit flere, skal verge for barnet opnævnes. Hvis vergen finder grund til at anta, at nogen kan godtgjøres at være barnets far, kan han begjære forelæg mot denne utfærdiget efter § 8 istedenfor de i foregaaende led nævnte forelæg. Begjæringen skal bare tages tilfølge, hvor amtmanden efter de foreliggende omstændigheter finder dens fremsættelse begrundet.

§ 18. Hvis den, som er opgit som far, dør, forinden spørsmålet om farskapet eller bidragspligten er avgjort, er det boet eller arvingene eller enken, om hun blir sittende i uskifte, som skal stevnes, dog bare, hvis de har kjendt opholdssted her i riket. De kan optræde i saken med partsrettigheter, reise sak efter § 15 og anvende retsmidler efter §§ 14 og 16.

Kap. III.

10 april.
Nr. 3.

Om opfostringsbidrag og andre pengetilskud.

§ 19. Opfostringsbidrag skal betales, til barnet har fylldt 16 aar. Er faren — eller i tilfælde moren — saadan stillet, at det med rimelighet kan paalægges ham eller hende at yde bidrag til barnets fortsatte utdannelse utover dets 16de aar, skal dette ske. Er barnet legemlig eller aandelig svakt og derfor ikke kan sørge for sig selv, skal likeledes bidrag paalægges utover det 16de aar. Hvor omstændighetene gjør det rimelig, at forældrenes opfostringspligt ophører ved barnets fylldte 15de aar, kan dette bestemmes av amtmanden.

§ 20. Opfostringsbidraget skal fastsættes saaledes, at der saavidt mulig falder like stor byrde paa hver av forældrene i forhold til deres økonomiske kaar. Hvis den ene ikke kan bære nogen del av utgiftene, kan de helt legges paa den anden.

Blir barnet fostret op i by, skal faren som regel betale i opfostringsbidrag mindst 15 kroner maaneden, til det er 14 aar gammelt, og siden mindst 12 kroner, til det er 16 aar. Blir det fostret op paa landet, skal han som regel paa samme maate betale mindst 12 kroner og 10 kroner. Disse minimumsbeløp kan amtsutvalget efter forslag fra herredsstyret nedsætte eller forhøie med indtil 4 kroner pr maaned for det enkelte herreds vedkommende. I kjøpstæder og i ladesteder med eget kommunestyre kan amtmanden efter forslag fra bystyret foreta lignende nedsættelse eller forhøielse. Amtsutvalgets og amtmandens beslutninger kan bringes ind for vedkommende regjeringsdepartement, men uten opsættende virkning.

Hvis moren har barnet hos sig, skal faren betale et særskilt bidrag for de første 9 maaneder efter fødslen (opanningsbidrag). Dette bidrag skal som regel sættes i byene til mindst kr. 20,00 for den første maaned og mindst kr. 15,00 for hver av de følgende 8 maaneder, paa landet til mindst henholdsvis kr. 15,00 og kr. 10,00.

Bidragene skal sættes høiere end foran fastsat, naar og i den utstrækning farens økonomiske evne tillater det.

Opfostrings- og opanningsbidraget skal betales forskudsvis for hver maaned og blir at erlægge, selv om barnet skulde dø eller sættes ut inden vedkommende maanedes utløp. Bidragsfogden kan bestemme, at opanningsbidraget utbetales til vedkommende jordmor eller anden paalidelig person, saafremt denne er villig til at motta det og anvende det til morens og barnets bedste.

Blir barnet syk, og sykeutgifter paaløper inden dets fylldte 16de aar, skal et særskilt bidrag til disse utgifter paalægges, hvis det begjæres av den, som har omsorgen for barnet, eller

10 april. av dets verge eller av fattigvæsenet, naar dette har maattet betale.
Nr. 3.

Dør barnet inden sit fyldte 16de aar, skal der paalægges et særskilt bidrag til begravelsesudgifter, hvis den, som har bekostet begravelsen, gjør krav paa det.

Ogsaa til barnets daab og konfirmation skal, naar det ikke er under farens omsorg, en særskilt hjælp paalægges faren, saafremt det begjæres av barnets mor eller dets verge. Konfirmationsbidrag kan ogsaa paalægges, efterat barnet har naadd saadan alder, at opfostringsbidraget er bortfaldt.

Begjæring om bidrag til barnets daab, konfirmation, sygdom eller begravelse maa være fremsat inden 1 aar efter den begivenhet, som har foranlediget utgiftene.

§ 21. Til barnets mor skal faren betale utgiftene ved nedkomsten og ved hendes forsvarlige pleie under barselleiet, derunder ogsaa det, som læge eller jordmor skal ha efter § 6. Dette gjælder ogsaa, om fostret ikke er levedygtig; men kravet maa da fremsættes for vedkommende myndighet inden et aar efter nedkomsten; ellers taper moren det. Utgiftene skal som regel sættes til mindst 30 kroner foruten det, som læge eller jordmor skal ha efter § 6.

Faren skal betale bidrag til moren i de sidste 3 maaneder før fødslen. Bidraget sættes som regel til mindst kr. 20,00 pr. maaned i by og mindst kr. 15,00 pr. maaned paa landet. Er faren ikke ubemidlet, skal bidraget forhøies i forhold til hans økonomiske evne.

Er barnet dødfødt, tilfalder det efter § 20, tredje led, fastsatte bidrag for den første maaned efter fødslen barnets mor.

Bidraget efter første led betales ved nedkomsten. Bidragene efter andet og tredje led betales maanedsvis og forskudsvis.

§ 22. Den opfostring og understøttelse, som faren pligter at yde barnet og moren, skal, hvis farskapet ikke bringes paa det rene, paahvile den bidragspligtige. (Jfr. § 13, andet led).

Blir flere personer at anse som bidragspligtige, bestemmer amtmanden, hvormeget hver av dem skal utrede, dog saaledes, at hver av dem er ansvarlig for de samlede fulde bidrag.

§ 23. Vergen kan ikke gi avkald paa den ret, barnet har til opfostring.

Vil moren gi avkald paa sine krav efter § 21, maa hun ha samtykke av amtmanden.

Avkaldet er ikke bindende for den kommune, som efter lov om forsorg for barn har git hende hjælp og derefter søker dækning hos faren eller den bidragspligtige.

§ 24. Beslutninger om bidrag efter de foregaaende paragraffer træffer amtmanden paa morens hjemsted eller, hvis hun er død, paa barnets hjemsted.

Forelæg om bidrag til barnet efter § 20, fem første led,

og til moren efter § 21 utfærdiger han uten ophold, saasnart han har faat oversendt melding efter § 8, eller saasnart moren har gjort krav efter § 21, andet punktum. Er bidragsfogdens oplysninger om forældrenes økonomiske forhold (§ 8) utilstrækkelige, skal han foreløbig ansætte bidragene til de i henhold til §§ 20 og 21 gjældende minimumsbeløp, og samtidig har han at indhente nærmere underretning om forældrenes økonomiske forhold. Efterat han har mottat underretning herom, skal han omgjøre ansættelserne, forsaavidt de mottagne oplysninger gir grund til det.

Forøvrig bør amtmanden, før han fatter nogen beslutning, i fornødent fald ha indhentet oplysning om forældrenes økonomiske forhold. Han bør gjøre sit paalæg om, naar der tilveiebringes nye oplysninger, eller hvis forholdene forandrer sig, saaledes, om barnet arver penger eller forældrenes økonomiske kaar ændres.

Kap. IV.

Om indkrævning av opfostringsbidrag og andre pengetilskud.

§ 25. De ydelser, som er lagt paa faren eller den bidragspligtige, forfalder ikke, før enten farskapet eller bidragspligten er fastslaat ved erkjendelse eller ved oversiddende av søksmaalsfristen efter § 8 eller ved endelig dom.

Hvis søksmaal efter § 15 eller gjenoptagelse efter § 16 begjæres til fralæggelse baade av farskap og av bidragspligt eller av bidragspligt alene, har begjæringen ikke opsættende virkning, før der avsiges kjendelse for, at den tages tilfølge. Hvis bidragspligten blir ophævet som følge av saadant søksmaal eller saadan gjenoptagelse, kan det, som er betalt, kræves tilbake.

§ 26. Det paaligger bidragsfogden paa rettighetshaverens bosted at sørge for, at pengene kræves ind, i tilfælde gjennom bidragsfogden paa skyldnerens bosted. Bidragene skal ukrævet erlægges til den sidstnævnte myndighet.

Betaler skyldneren ikke ved forfald, skal han i indkrævningsavgift betale 4 pct., dog ikke under 50 øre, som tilfalder den bidragsfoged, til hvem pengene skulde ha været betalt.

Amtmanden kan bestemme, at bidragsfogden skal stille sikkerhet.

§ 27. Hvis skyldneren trods paakrav ikke betaler, drives pengene ind ved utpantning eller ved, at pengene tilbakeholdes i skyldnerens arbeidsløn. Utpantningsordre er ikke nødvendig.

Naar bidragsfogden vil tilbakeholde pengene i skyldnerens arbeidsløn, skal han underrette arbeidsgiveren om forelægget og paalægge ham at holde et bestemt beløp tilbake, eftersom løn-

10 april. nen forfalder. Beløpet fastsætter bidragsfogden efter samraad
Nr. 3. med arbeidsgiveren, og efterat skyldneren saavidt mulig er hørt. Der maa bli saa meget igjen av lønnen, som skyldneren og hans familie trenger til nødtørftig livsophold. For uforfaldne krav kan lignende paalæg gives, hvis skyldneren har forsømt at betale og ikke stiller sikkerhet.

Skal der holdes tilbake bidrag for flere rettighetshavere, og den sum, som kan holdes tilbake, ikke strækker til for alle, deles den efter størrelsen av de enkelte krav, hvis der ikke foreligger særlige forhold, som gjør en anden delingsmaate rimelig. Bidrag til barn over 15 aar bør som regel staa tilbake for andre bidrag.

Efter nærmere regler, som gives av vedkommende regjeringsdepartement, kan bidragsfogden paalægge arbeidsgiveren at oversende ham beløp, som skal avholdes i løn.

I den del av lønnen, som skal holdes tilbake, kan andre fordringshavere ikke gjøre beslag eller indførsel. Hvis arbeidsgiveren utbetaler den til nogen anden end bidragsfogden, blir han selv ansvarlig for beløpet. Det drives ind hos ham ved utpantning, hvis det ikke betales.

§ 28. Reglerne i § 27 om arbeidsløn gjelder ogsaa om løn til statens eller en kommunes tjenestemænd og om pension, vartpenger, livrente eller anden understøttelse, som skyldneren har ret til av statskassen eller anden offentlig, kommunal eller privat kasse eller forsikringsindretning.

Vedkommende kasserer regnes som skyldnerens arbeidsgiver.

§ 29. Bidragsfogden kan forlange, at banker og andre, som har penger til forvaring eller forvaltning, skal gi ham opplysning om midler, som tilhører bidragspligtige, som forsømmer sin betalingspligt. Likeledes kan bidragsfogden forlange, at arbeidsgiver eller den, som utbetaler lønning eller anden ydelse, som er nævnt i § 28, skal gi ham opplysning om, hvor meget de utbetaler til den bidragspligtige. Han kan ogsaa forlange opplysning fra ligningsmyndighetene om, efter hvilken formue og indtægt den bidragspligtige er lignet, og hvorledes ansættelserne er fremkommet. Negtelse av at gi saadanne opplysninger som foran nævnt straffes med bøter.

§ 30. Den, som undlater at betale bidrag efter § 19, tredje punktum, § 20 eller § 21, skjønt han har midler til at betale eller evne til at skaffe sig disse, straffes med bøter eller fængsel indtil 3 maaneder, forsaavidt han ikke fældes efter strengere bestemmelser.

Blir domfældte hensat til arbeide efter § 31, kan fuldbyrdelsen av den idømte straf helt eller delvis falde bort.

Det samme gjelder ogsaa, om dommen tillike gjelder en

anden strafbar handling, naar den idømte straf ikke overstiger 10 april.
fængsel i 3 maaneder. Nr. 3.

§ 31. Retten kan i fældende dom efter foregaaende paragraf bemyndige paatalemyndigheden til — hvis bidragene ikke kan faaes paa den maate, som er omhandlet i §§ 26—28 — at hensætte domfældte i arbeide for det offentlige eller hos private, forsaavidt der er anledning til at faa ham anbragt paa slike vilkaar, at et passende beløb kan faaes til fyldestgjørelse av hans bidragspligt.

Likeledes kan retten i dommen bemyndige paatalemyndigheden til — hvis denne ikke finder noget arbeide, hvortil domfældte efter foregaaende led kan hensættes — at sætte domfældte i tvangsarbeidshus eller anden av Kongen godkjendt anstalt, indtil han betaler eller stiller sikkerhet for, hvad han skylder eller saa stor del derav, som bidragsfogden bestemmer. Saadan indsættelse i tvangsarbeidshus eller anstalt kan dog ikke ske, hvis domfældte er under 21 aar eller arbeidsudygtig, eller naar paatalemyndigheden finder, at indsættelsen vilde være til skade for opfyldelsen av nogen anden forsørgelsespligt, som paahviler domfældte, eller at den væsentlig vilde forringe utsigten til bidragets fremtidige erlæggelse.

Domfældte maa ikke hensættes til arbeide efter de to foregaaende led for længer tid end 6 maaneder.

Naar særlige grunde taler for at stille domfældte paa prøve, kan paatalemyndigheden vente med at fatte beslutning om at hensætte domfældte i arbeide efter første eller andet led indtil 1 aar, efterat dommen er blit endelig, eller efterat domfældte er løslatt fra en samtidig eller tidligere idømt fængselsstraf.

§ 32. Til fornyet behandling ved lagmandsret efter tiltaltes begjæring kræves samtykke av Høiesterets kjæremaalsutvalg i saker, som angaar forseelser mot § 30.

Naar paatalemyndighetene i disse saker vil paastaa anvendelsen av § 31, skal offentlig forsvarer beskikkes efter de regler, som gjælder for straffesaker i almindelighet.

§ 33. Utgiftene ved transport til arbeidssted, tvangsarbeidshus eller anstalt efter § 31 blir at utrede av statskassen efter nærmere regler, som gives av vedkommende departement. Likesaa den betaling, som maatte bli at erlægge for opholdet i anstalten efter dennes av Kongen bifaldte plan.

Domfældtes løn for eller andel i utbyttet av arbeidet blir at utbetale til den eller de bidragsberettigede efter reglerne i § 27.

§ 34. Dersom nogen, som har pligter paa sig efter denne lov, staar i begrep med at forlate landet under saadanne omstændigheter, at det maa ansees uvisst, om han agter at vende

10 april. tilbake til riket, skal han ikke bare betale eller stille sikkerhet for det, som er forfalt, men ogsaa, hvis amtmanden ikke fritar ham, stille sikkerhet for det, som senere forfalder.

Før amtmanden fritar ham, skal som regel rettighetshaveren og bidragsfogden paa skyldnerens bosted være hørt.

Er barnet over 16 aar, kan sikkerhet i det i § 19, 2det punktum, nævnte tilfælde ikke forlanges for længer tid end indtil dets fyldte 21de aar.

§ 35. Er der grund til at tro, at skyldneren vil forlate landet under saadanne omstændigheder som nævnt i § 34 uten at gjøre ret for sig, kan politiet efter forlangende av rettighetshaveren, bidragsfogden eller fattigstyret negte ham at reise og lægge beslag paa hans gods. Politiet skal straks melde forbudet og beslaget til amtmanden, og han avgjør, om de skal opretholdes.

Opretholdes forbudet og beslutningen om beslag, kan amtmanden desuten bestemme, at uforfaldne krav straks skal drives ind ved utpantning og sættes ind i en autorisert sparebank.

Dør barnet, før det hele er forfalt til betaling, falder det øvrige tilbake til skyldneren, saafremt det ikke gaar med til barnets sykepleie og likfærd.

Er der grund til at tro, at den av forældrene, som har omsorgen for barnet, vil reise ut av landet og derved forlate barnet uten efter evne at sørge for det, kan bestemmelserne i denne paragraf anvendes, og bidrag paalægges.

§ 36. Paragrafferne 34 og 35 kan ogsaa brukes overfor den, som er opgit som far, uten at farskapet eller bidragspligten er endelig avgjort. Blir han frifundet ved endelig dom, kan han kræve erstatning hos moren efter reglerne om civil arrest.

§ 37. Kongen kan gi forskrift om, hvad den, som vil utvandre til fremmede verdensdele, har at gjøre for at vise, at der ikke hviler pligter paa ham efter denne lov.

Utvandringsagenter eller andre, som hjelper ut av landet nogen, som efter foranstaaende paragraffer ikke har ret til at reise, er ansvarlige for de krav, som hviler paa ham, saafremt de kjendte forholdet eller handlet i grov uagtsomhet. Dækning kan i tilfælde kræves av den sikkerhet, som er stillet ifølge lov av 22 mai 1869, efter reglerne i dens §§ 7 og 8.

§ 38. Har nogen forlatt landet, skjønt det efter §§ 34—36 er eller kunde være negtet ham, kan amtmanden der, hvor han sidst hadde sit verneting, efter krav fra rettighetshaveren, bidragsfogden eller fattigstyret bestemme, at der skal lægges beslag paa gods, som han har her i landet. Amtmanden kan ogsaa beslutte, at utpantning skal ske for de krav, som ikke er forfalt. I saa fald gjælder § 35, andet og tredje led.

Der maa ikke betales ut noget, før det er endelig avgjort, 10 april.
om han har nogen bidragspligt. Nr. 3.

§ 39. Hvis den ene av forældrene (mor, far eller bidragspliktig) anmoder om, at den andens bidrag ikke maa bli krævet ind, og samtidig godtgjør, at der er sørget for opfostringen av barnet (jfr. § 2), kan bidragsfogden følge anmodningen saa langt og saa længe, som han finder forsvarlig. I tilfælde skal barnets verge høres.

Hvis den bidragspliktige anmoder om det, kan bidragsfogden ogsaa tillate, at bidrag blir betalt til rettighetshaveren uten bidragsfogdens mellomkomst, saalænge det godtgjøres for bidragsfogden, at bidragene betales ved forfald.

Bidragsfogden skal gi skyldneren melding om, hvad han beslutter. Hvis bidrag senere forlanges inkrævet, kan det bare ske for beløp, som derefter forfalder.

Bidragsfogdens beslutning berøver ikke kommunekassen og fattigvæsenet den ret, de maatte ha til bidraget.

§ 40. Dør den bidragspliktige, før bidragsplikten er faldt bort, skal det, som trænges til dækning av bidragene, holdes tilbake av boet, efterat fordringshaverne har faat sit.

Kravet maa være meldt i boet, inden proklamaet er løpet ut eller, naar der ikke er utstedt proklama, inden 6 maaneder efter dødsfaldet, hvis det har fundet sted her i landet, og ellers inden 3 aar.

Er der enke eller egtefødt barn efter avdøde, maa der ikke holdes tilbake mer, end barnet vilde faat, om det hadde arveret like med egtefødt barn.

Det, som holdes tilbake, skal kortes av i den arv, barnet maatte faa efter avdøde. Dør barnet, før alt er brukt op, falder resten tilbake til boet.

Blir enken sittende i uskifte, skal amtmanden avgjøre efter reglerne i § 24, sidste punktum, om hun skal utrede bidraget og i saa fald med hvor stort beløp.

Vet skifteretten eller boets bestyrer, at avdøde pligtet at betale bidrag, skal de melde dødsfaldet til bidragsfogden.

§ 41. Hvis nogen av forældrene, som barnet arver like med egtefødt barn, dør og etterlater egtefælle, blir med hensyn til dennes adgang til at sitte i uskiftet bo barnet at anse som førstavdødes særkuld barn.

Kap. V.

Slutnings- og overgangsbestemmelser.

§ 42. De avgjørelser, som bidragsfogden træffer efter denne lov, kan bringes ind for amtmanden, men uten opsættende virkning.

10 april.
Nr. 3.

§ 43. For forkyndelse av bidragsforelæg eller underretning efter § 27, andet led, betaler skyldneren samme gebyr som for forkyndelse i private saker.

Betales det ikke, kan det drives ind paa samme maate som bidraget, og kan det ikke faaes paa denne maate, skal statskassen betale. Det samme gjælder indfordringsavgift efter § 26 og gebyr for utpantning efter § 27.

For sit arbeide med at tilveiebringe og meddele oplysninger om morens eller den opgivne fars økonomiske forhold i henhold til § 8 eller § 24 tilkommer der vedkommende bidragsfoged en godtgjørelse en gang for alle, stor kr. 3,00, som utredes av kommunekassen paa morens bosted. Den kan kræve sit igjen hos den bidragspligtige. Betaler ikke denne beløpet, inddrives det som foran i § 27 nævnt.

§ 44. Kongen eller den, han bemyndiger til det, fastsætter formene for forelæg og utfærdiger de forskrifter, som kræves for at sætte loven iverk.

§ 45. De avgjørelser, som amtmanden træffer med hjemmel av denne lov, kan bringes ind for vedkommende regjeringsdepartement, men uten opsættende virkning. Dog træder amtmandens beslutning om fritagelse efter § 34 ut av kraft, naar den bringes ind for departementet eller Kongen.

§ 46. Med de undtagelser, som følger av § 47, skal denne lov ogsaa anvendes overfor barn, som er født, før loven træder i kraft.

§ 47. Er barnet født, før denne lov træder i kraft, gjælder følgende:

1. Den, som efter den hittil gjældende lovgivning er blit eller blir anset som barnets far, skal i forhold til denne lov alene ansees som bidragspliktig, dog saaledes, at han kan overlates omsorgen for barnet efter reglerne i denne lovs § 3.
2. Den hittil gjældende lovgivning skal følges ved avgjørelsen av, hvem som skal regnes for barnets far.
3. Forelæg om opfostningsbidrag skal ikke utfærdiges overensstemmende med denne lov, medmindre nogen av forældrene, vergen, helseraadet eller fattigstyret forlanger det. I saa fald kan bidraget ikke paalægges for en tid, som ligger mer end 1 aar forut for andragendets indgivelse.
4. Forelæg om opamningsbidrag (§ 20, tredje led) blir alene at utfærdige efter begjæring av moren eller barnets verge, forelæg om bidrag til moren efter § 21 alene efter begjæring av moren. Begjæringen maa være fremsat inden 1 aar efter nedkomsten.
5. For den tid, som ligger forut for lovens ikrafttræden, kan bidrag ikke paalægges efter denne lov, men derimot efter den hittil gjældende lovgivning.

6. Bidrag, som er paalagt eller vedtat, før denne lov træder i kraft, skal ikke kræves ind efter reglerne i kap. IV, medmindre det forlanges av nogen berettiget.
 7. Har et barn, naar denne lov træder i kraft, endnu ikke fyldt 15 aar, og er fødslen ikke meldt efter den da gjældende lovgivning, skal den av forældrene, som har omsorgen for barnet, gi melding om barnet og dets alder til bidragsfogden inden et aar, efterat loven er traadt i kraft.
 - § 48. Denne lov træder i kraft 1 januar 1916.
- Fra samme dato ophæves lov om underholdningsbidrag til barn, hvis forældre ikke har indgaat egteskap med hinanden, av 6 juli 1892 med tillægslov av 29 mars 1902.

Ti har Vi antat og bekræftet, likesom Vi herved antar og bekræfter samme som lov, under Vor haand og rikets segl.

Git paa Kristiania slot den 10 april 1915.

Haakon.

(L. S.)

I statsministerens fravær:
Ihlen.

Hesselberg.

LOV

10 april.
Nr. 4.

om forandringer i lov om arv av 31 juli 1854 med tillægslov av 27 juni 1892.

Vi Haakon, Norges Konge, gjør vitterlig:

at Os er blit forelagt Stortingets beslutning, av 23 mars 1915 saalydende:

I.

Følgende bestemmelser i lov om arv av 31 juli 1854, jfr. tillægslov av 27 juni 1892, skal lyde saaledes:

§ 3. Utenfor de tilfælde, § 5 omhandler, har barn, hvis forældre ikke har indgaat egteskap med hverandre, samme arveret som egtefødte barn.

Herved gjøres ingen forandring i de gjældende regler om de førstnævnte barns aasætesret paa skifte efter far og fædrene frænder, medmindre faren ved skriftlig erklæring har bestemt,

10 april. at det skal være aasætesberettiget; i saa fald har det samme Nr. 4. aasætesret, som om det var egtefødt.

§ 4. Egtefødt er ethvert barn, hvis forældre inden dets fødsel er kommet sammen i egteskap, selv om dette omstøtes, eller det er ugyldig paa grund av slegtsskap, svogerskap eller tidligere egteskap.

Like med egtefødt agtes barn, hvis forældre efter dets fødsel er kommet sammen i egteskap.

§ 5. Barn, hvis forældre ikke har indgaat egteskap med hverandre, og som er født før den 1 januar 1917, tar ikke arv efter far og fædrene frænder. Har faren lyst barnet i kuld og kjønn, det er: til tinge mundtlig eller skriftlig erklært det for sit, arver det dog halv lod mot egtebarn, om saadant findes, og likesom egtebarn, om saadant ikke findes.

Ei heller tar barn, hvis forældre ikke har indgaat egteskap med hverandre, og som er født senere end ovenfor nævnt, arv efter far og fædrene frænder, medmindre farskapet er fastslaaet paa den maate, som er bestemt i lov om barn, hvis forældre ikke har indgaat egteskap med hverandre.

§ 6. Barn, hvis forældre ikke har indgaat egteskap med hverandre, arves paa samme maate som egtebarn av mor og mødrene frænder og tillike av far og fædrene frænder, saafremt barnet ikke efter § 5 er utelukket fra at ta arv efter disse og ikke er avlet under forbrydelse mot nogen av straffelovens §§ 191—199 fra farens side.

II.

Denne lov træder i kraft den 1 januar 1916.

Ti har Vi antat og bekræftet, likesom Vi herved antar og bekræfter samme som lov, under Vor haand og rikets segl.

Git paa Kristiania slot den 10 april 1915.

Haakon.

(L. S.)

I statsministerens fravær:

Ihlen.

Hesselberg.

Lov

10 april.
Nr. 5.

om forandringer i lov om formuesforholdet mellem egtefæller av 29 juni 1888, jfr. tillægslov av 29 juni 1894, nr. 2, samt lov av 6 mai 1899, nr. 2, avsnit II, nr. 2.

Vi Haakon, Norges Konge, gjør vitterlig:

at Os er blit forelagt Stortingets beslutning, av 23 mars 1915 saalydende:

I.

I lov om formuesforholdet mellem egtefæller av 29 juni 1888, jfr. tillægslov av 29 juni 1894, nr. 2, samt lov av 6 mai 1899, nr. 2, avsnit II, nr. 2, gjøres følgende forandringer:

Sjette kapitels overskrift skal lyde: Om egtefællers adgang til til at kræve formuesfællesskapet hævet.

§ 34 skal lyde: Paa samme maate kan hustruen forlange fællesboet delt, naar hun er forlatt av sin mand, uten at loven om forsvundne personer av 12 oktober 1857 § 3 kommer til anvendelse. Hendes forlangende maa da ikke avslaaes. Samme ret tilkommer hustruen, hvis manden uten hendes samtykke har foretat nogen handling, hvortil saadant utfordres (§ 14).

Likesaa har en egtefælle ret til at kræve fællesboet delt, saafremt den anden egtefælle ved egteskapets indgaaelse, uten den førstes vidende, hadde et barn utenfor egteskapet, som efter den gjældende lovgivning er arveberettiget overfor den anden egtefælle, eller saafremt denne senere faar et saadant barn. Forlangendet maa fremsættes inden 6 maaneder, efterat egtefællen er blit vidende om barnets fødsel og om, at den anden egtefælle er dets far eller mor. Er barnet død uten at efterlate sig livsarvinger, kan forlangende om deling ikke lenger fremsættes.

I det i andet led nævnte tilfælde kan den egtefælle, som har forlangt boet delt, tillike kræve, at delingen av den fælles formue skal ske paa den maate, at hver av egtefællerne forlods erholder, hvad han eller hun har bragt ind i boet ved egteskapets indgaaelse eller gjennom arveerhvervelse under dets bestaaen. Er boet ikke tilstrækkelig hertil, sker der forholdsvis avkortning for hver av egtefællerne. Den i dette led omhandlede ret tilkommer ogsaa egtefællen paa skifte efter den anden egtefælle, saafremt betingelserne for egtefællens ret til at kræve fællesboet delt efter 2det led er tilstede.

§ 37 skal lyde: De, som paa den tid, da magistrat eller sorenskriver i forening med overformynderne indvilger et forlangende om skifte av fællesboet, hadde fordringer paa dette,

10 april. kan efter forgjæves at ha søkt dækning hos den av dem, som
Nr. 5. har overtat gjælden, holde sig til, hvad der ved skiftet til-
lagdes den anden, medmindre det bevises, at den, som har
overtat gjælden, beholdt tilstrækkelig formue tilbake til at
dække al gjæld.

§ 39 skal lyde: Naar formuesfællesskapet opphæves ifølge
nogen av §§ 33, 34 eller 38, blir det, som efter andragendets
indgivelse tilfalder enhver av egtefællerne som arv, gave eller
egget erhverv, dennes særeie.

II.

Denne lov træder i kraft 1 januar 1917 og kommer til
anvendelse, naar barn fødes utenfor egteskapet efter nævnte
datum.

Ti har Vi antat og bekræftet, likesom Vi herved antar
og bekræfter samme som lov, under Vor haand og rikets segl.

Git paa Kristiania slot den 10 april 1915.

Haakon.

(L. S.)

I statsministerens fravær:

Ihlen.

Hesselberg.

10 april.
Nr. 6.

Lov

om forældre og egtebarn.

Vi Haakon, Norges Konge, gjør vitterlig:

at Os er blit forelagt Stortingets beslutning, av 23 mars 1915
saalydende:

§ 1. Den, som har forlatt sin egtefælle eller sit egte-
barn og ikke efter evne sørger for dem, kan bli paalagt at
yde et bidrag til underhold av dem. Det samme gjelder den
av egtefællerne, som ved utilbørlig forhold har voldt, at de
ikke lever sammen.

Ogsaa i andre tilfælde kan det paalægges dem, som ikke
sørger for sin egtefælle eller sit egtebarn, at utrede et bidrag
til underhold av dem, saafremt egtefællen eller barnene kom-
mer i trang eller falder fattigvæsenet til byrde.

§ 2. Forældre, som ikke lever sammen, er overfor hver-
andre pligtige til at bidra til opfostringen av barnene, hver i

forhold til sin evne. Den, som ikke har barnet hos sig, op- 10 april.
fylder sin pligt ved at betale et pengebidrag. Nr. 6.

Hvis den av forældrene, som har omsorgen for barnet, paa grund av den andens undladelse av at betale bidrag ydes hjælp av fattigvæsenet, ansees bare den, som har undlatt at betale, som fattigunderstøttet og indenfor grænserne av de ubetalte bidrag.

§ 3. Kan forældrene ikke selv bli enige om, hvem barnene skal være hos, skal amtmanden avgjøre det.

Ved avgjørelsen skal først og fremst hensyn tages til barnenes tarv. De bør derfor, især naar de er smaa, som regel følge moren, saafremt hun ikke er uskikket til at opdra dem. Ved siden derav tages ogsaa hensyn til forældrenes ønske.

Før avgjørelsen kan amtmanden, om han finder det fornødent, indhente saavel vergeraadets som helseraadets uttalelser.

Avgjørelsen kan gjøres om, hvis særlige grunde taler derfor, og det er ubetænkelig av hensyn til barnenes tarv.

Er avtale truffet mellem forældrene om, hvem barnene skal være hos, kan amtmanden allikevel træffe avgjørelse, hvis en av forældrene forlanger det.

§ 4. Før amtmanden har avgjort, hvor barnene skal være, maa ingen av forældrene uten samtykke fra den anden ta barnene med sig ut av landet. Er det sandsynlig, at nogen av dem vil handle mot denne regel, kan den anden forlange, at politiet forbyr ham eller hende at ta barnene med. Antar politiet, at forbudet vil bli overtraadt, skal det dra omsorg for, at barnene sættes bort paa forsvarlig maate, indtil amtmanden har avgjort, hvor de skal være. Politiet kan søke hjælp hos formanden i vergeraadet. Den av forældrene, som har git anledning til forbudet, betaler utgiftene. De inddrives paa samme maate som opfostringsbidrag.

Kongen kan gi de nærmere forskrifter, som ansees fornødne til gjennomførelse av, hvad der i denne paragraf er bestemt.

§ 5. Amtmanden avgjør, om pengebidrag skal paalægges nogen efter denne lov, og hvor stort det skal være. Paragraf 24, 1ste led, i lov om barn, hvis forældre ikke har indgaat egteskap med hverandre, faar tilsvarende anvendelse.

Avgjørelsen kan gjøres om, naar der tilveiebringes nye opplysninger, eller hvis forholdene ændrer sig.

Er avtale truffet mellem forældre om opfostringsbidrag til barnet, binder den ikke, hvis bidraget senere kræves fastsat efter denne lov.

§ 6. Bidragsfogden paa rettighetshaverens bosted skal, naar det forlanges, sørge for, at opfostringsbidrag og anden pengehjelp efter denne lov blir krævet ind. Det samme skal

10 april. gjælde pengebidrag, som den ene egtefælle efter avtale skal
 Nr. 6. betale til den anden, naar det egteskabelige samliv er ophævet
 eller egteskapet opløst, eller til barn, som den anden har
 hos sig.

§§ 30, 31, 32 og 33 i lov om barn, hvis forældre ikke
 har indgaat egteskap med hverandre, faar tilsvarende anvende-
 lelse paa forhold, som omhandles i nærværende lov; likesaa
 gjælder om betaling og inddrivning reglerne i nævnte lovs
 kap. IV.

§ 7. Dersom der er grund til at tro, at nogen vil reise
 ut av landet og derved forlate egtefælle eller barn uten efter
 evne at sørge for dem, faar bestemmelsen i lov om barn, hvis
 forældre ikke har indgaat egteskap med hverandre, § 35,
 sidste led, tilsvarende anvendelse.

Kongen kan gi forskrift om, hvad der skal iagttages til
 sikrelse av, at foranstaaende bestemmelse gjennomføres.

§ 8. Naar forældrene staar i statskirken, skal de senest
 en maaned efter barnets fødsel melde den til den geistlige
 embedsmand, som fører kirkeboken for sognet. Staar foræl-
 drene ikke i statskirken, gjælder de regler om meldingspligt,
 som derom er git. Den, hos hvem fødslen foregaar, skal
 sørge for, at den blir meldt.

Ogsaa dødfødt barns fødsel skal meldes.

Har et barn, naar denne lov træder i kraft, endnu ikke
 fylt 15 aar, og er dets fødsel ikke tidligere meldt, skal den
 meldes senest et aar, efterat denne lov er traadt i kraft.

Kongen gir nærmere regler om meldingen og dens indhold.

§ 9. Reglerne i §§ 42—45 i lov om barn, hvis forældre
 ikke har indgaat egteskap med hverandre, skal gjælde for de
 forhold, som omhandles i denne lov.

§ 10. Denne lov gjør ingen forandring i de regler, som
 efter fattiglovgivningen gjælder om forældres pligt til i trans-
 tilfælde at forsørge sine barn.

§ 11. Denne lov træder i kraft 1 januar 1916. Lov
 om underholdningsbidrag til hustru og egtebarn m. v. av 6
 juli 1892 samt § 27 i lov om løsgjængerer, betleri og drukken-
 skap av 31 mai 1900 ophæves fra samme tid.

Ti har Vi antat og bekræftet, likesom Vi herved antar
 og bekræfter samme som lov, under Vor haand og rikets
 segl.

Git paa Kristiania slot den 10 april 1915.

Haakon.

(L. S.)

I statsministerens fravær:
 Ihlen.

Hesselberg.

Kongelig kundgjørelse

10 april.

om avgift av jord, som i budgetterminen fra 1 juli 1915 til 30 juni 1916 anvendes til dyrkning av tobak.

Vi Haakon, Norges Konge, gjør vitterlig:

Stortinget har den 16 mars d. a. fattet følgende beslutning:

Av jord, som i budgetterminen 1 juli 1915 til 30 juni 1916 anvendes til dyrkning av tobak, erlægges en avgift til statskassen av 14 øre pr. kvadratmeter, dog saaledes, at der av det av én dyrker paa én eiendom beplantede areal svares en avgift av mindst kr. 20,00. Avgiften paahviler den, som for egen regning dyrker eller ved andre lar dyrke tobak.

Ved utførsel til utlandet kan den erlagte avgift tilbakebetales; de nærmere regler herfor fastsettes av Finans- og Tolddepartementet.

Denne Stortingets beslutning bringes herved i utøvelse.

Git paa Kristiania slot den 10 april 1915.

Under Vor haand og rikets segl.

Haakon.

(L. S.)

I statsministerens fravær:

Hesselberg.

Ihlen.

Kongelig resolution

10 april.

av 10 april.

I henhold til lov av 6 juni 1891 om politivedtægter for rikets herreder meddeles stadfæstelse paa en av herredsstyret for Sydvaranger herred, Finmarkens amt, den 16 februar 1915 fattet beslutning til forandring i § 31 i de ved kongelig resolution av 14 juni 1913 stadfæstede politivedtægter for omraadet Kirkenes og Bjørnevand i Sydvaranger herred, — hvorefter paragraffen kommer til at lyde saaledes:

»Det er forbudt at la hester og kreaturer, sauer og gjeter eller svin gaa løse i gaterne. Olme okser maa ikke drives, men skal ledes enkeltvis av voksen mand«.

10 april.

Kongelig resolution

av 10 april.

Den av Farsunds bystyre i møte den 29 december 1914 fastsatte vedtægt for lukning av utsalgssteder i Farsund stadfæstes i henhold til lov av 25 juli 1913 som gjældende indtil videre, — dog med et par forandringer.

Vedtægten træder i kraft 15 mai 1915.

Den stadfæstede vedtægt er saalydende:

§ 1. Med de undtagelser, som følger av § 2, bestemmes følgende lukningstid for utsalgssteder i Farsund.

- I. Melkeforretninger, fiskeforretninger, kul-, koks- og vedforretninger: ingen bestemt lukningstid.
- II. Utsalg for bakverk skal være lukket fra kl. 8 aften til 7¹/₂ morgen. Lørdage og aftener før helligdage fra kl. 9 aften.
- III. Tobak-, frugt- og blomsterforretninger skal være lukket fra kl. 10 aften til 7¹/₂ morgen.
- IV. Alle andre utsalgssteder skal være lukket fra kl. 7 aften til 7¹/₂ morgen undtagen lørdage i maanedene september til og med mai og aftener før helligdage, da der kan være aapent til kl. 8 aften.

§ 2. 17 mai lukker alle utsalgssteder undtagen gruppe I kl. 2 efterm. Hverdage fra og med 10 december indtil julaften kan alle utsalgssteder, som ellers vilde ha en tidligere lukningstid, være aapne til kl. 8¹/₂ aften. Julaften lukkes kl. 6 efterm. Søn- og helligdage skal alle utsalgssteder undtagen gruppe I være helt lukket. For de utsalgssteder, som omfattes av gruppe I, gjælder den almindelige helligdagslovgivning og for julaftens vedkommende lov av 14 juli 1897.

§ 3. Naar et utsalg paa grund av forskjelligartet handel kommer ind under flere av forannævnte grupper, skal det for lukningstidens vedkommende henregnes til den gruppe, som i vedtægtene har den tidligste lukningstid. Den, som vil holde en av sine avdelinger aapen efter en senere lukningstid, maa ha denne helt adskilt og avstengt fra sin anden forretning.

§ 4. Overtrædelser straffes efter loven, kfr. straffelovens § 339,2.

10 april.

Kongelig resolution

av 10 april.

I henhold til § 11, jfr. § 4, i lov om sundhetskommisjoner m. v. av 16 mai 1860 meddeles approbation paa neden-

staaende av herredsstyret for Ids herred i Smaalenene amt den 28 november 1914 fattede beslutning om et tillæg til de for herredet ved kongelig resolution av 10 mai 1912 approberte sundhetsforskrifter: 10 april.

Bestemmelser om renhold i butikker.

- 1) I butikker skal bestandig findes vaskestel med rent vand, saape og haandklær.
- 2) Gulvet skal ikke feies tørt, men først efter dynkning med vand eller paastrøning med vaat sagmug eller lignende.

Gulvet skal vaskes mindst 1 gang ukentlig og feies hver dag. Disk og bord avtørres hver dag med vaat klut.

- 3) Spytning paa gulvet er forbudt, og der skal være spyttebakker, som rengjøres hver dag.

Spytning paa gulvet forbydes ved opslag i butikken.

- 4) Fedevarer skal holdes avsondret enten i skap eller i hyl-der med forhæng, og til indpakning av matvarer anvendes kun rent papir.

- 5) Fotskraper skal anbringes utenfor indgangsdøren.

Kongelig resolution

10 april.

av 10 april.

I. I henhold til § 4 i lov om sundhetskommisioner m. v. av 16 mai 1860 og § 3 i lov om særegne foranstaltninger mot tuberkuløse sygdomme av 8 mai 1900 meddeles approbation paa den av kommunestyret for Sandefjord by i møter den 10 april 1912, 27 februar og 4 december 1914 fattede beslutning om nye almindelige forskrifter med hensyn til sundhetsvæsenet inden byen og om forskrift om anmeldelsespligt ved tuberkuløse sykes flytning, — dog med et par forandringer.

II. De ved kongelig resolution av 16 november 1861 og 21 oktober 1892 approberte sundhetsforskrifter for Sandefjord ophæves fra den dag, da ovenomhandlene forskrifter træder i kraft.

De approberte nye sundhetsforskrifter er saalydende:

Kapitel I.

Gater, offentlige pladser, kloakvæsen.

§ 1. Offentlige pladser, gater og veier skal saavidt mulig ha en haard og jevn overflate og være saaledes indrettet, at regnvandet til enhver tid kan ha frit avløp.

10 april. § 2. De store vandløp, der fører vandet fra det byen tilliggende landdistrikt, skal stadig holdes i orden og være behørig rensset.

§ 3. Rendestener og avløpsrender skal ha en jevn bund og tilstrækkelig fald. Hvor de munder ut i kloak, skal de være forsynt med rist.

Efterhaanden som de fornødne midler kan bevilges, skal gater og veier forsynes med offentlig kloak.

§ 4. Ingen maa la spildvand eller anden urenlighet flyte ut til gate og offentlig plads eller utover naboens tomt.

Stillestaaende, for sundheten skadelig, urent og stinkende vand maa overalt avledes eller paa anden maate bortskaffes.

Til fjernelse av saadanne ulemper er enhver huseier forpligtet til at ta de forholdsregler, som helseraadet for tilfælde maatte finde fornødne.

§ 5. Til offentlige kloakker, til elv, bæk, grøft eller rende maa ikke indrettes avløp for ekskrementer eller for flytende stoffe, som har været i berøring med saadanne. Hvor saadant avløp finder sted, kan helseraadet forlange det sløifet. Dog kan avløp til offentlige kloakker tillates for ovennævnte stoffe, naar de er avgjæret i et septictank-anlæg, der er indrettet paa saadan maate og er av saadan størrelse, som av bygningskommissionen i forening med helseraadet bestemmes.

Til bæk, aapen grøft eller rende maa heller ikke uten helseraadets tilladelse gives avløp for andre substanser, der frembringer stank eller er farlige for sundheten. Fra fabrikker, verksteder eller lignende anlæg skal saadanne substanser bortledes gjennom lukkede rør eller render og kan under iagttagelse av de betingelser, som helseraadet opstiller, tillates at utmunde i offentlig kloak. Avledningen bør forøvrig, hvis forholdene tillater det, føres ut i sjøen.

§ 6. Enhver offentlig kloak eller avløpsrende skal ved utløpet i sjøen føres saa langt ut, at kloakindholdet ikke forarsaker stank. Det samme skal gjælde for private kloakker, der utmunder i sjøen. Ingen kloak eller avløpsrende maa utmunde i havnen uten helseraadets tilladelse, efterat havnestyrets uttalelse derom er indhentet.

§ 7. Offentlige og private kloakker og avløpsrender med kummer skal holdes rene og fri for stank samt være forsynt med tilbørlige rister og om fornødiges vandlaas for at forebygge kloakgas. Rensning skal foregaa hver vaar og høst eller oftere, om helseraadet finder det paakrævet. Alle vandposter, offentlige som private, skal til enhver tid holdes i forsvarlig stand og fri for urent tilløp, saa ingen forurensning av uttappingsrøret kan finde sted. Enhver eier av privat vand-

post er forpligtet til efter anmodning av helseraadet og paa 10 april. egen bekostning at rette paa de mangler, der i saa henseende maatte forefindes.

Kapitel II.

Renhold, bortskaffelse av gjødsel m. v.

§ 8. Portrum og gaardspladser skal holdes rene og fri for stank. De skal ha fast overflate, saaledes at de kan holdes rene, og være saaledes indrettet, at der er hurtig og let avløp for vand til eiendommens kloak, hvor saadan findes eller i henhold til bygningsloven paabydes. For større arbeiderboliger, leiegaarder eller hvor stedfindende næring eller dyrehold gjør det paakrævet, kan helseraadet paaby, at portrum og gaardsplads brolægges eller gives en jevn overflate.

§ 9. Torv, offentlige pladser, gater, veier, fortaag, rendestener og avløpsrender skal til enhver tid holdes rene og fri for stank.

§ 10. Ingen slags urenlighet eller avfald maa henkastes paa gater, vei, offentlig plads, ut i elv, bæk, i havnen eller i nærheten av vaaningshus eller befærdede steder.

§ 11. Sammenfeiet søppel fra fortaag, rendestener, port og gaardsrum, feieskarn eller andet ikke flytende husholdningsavfald maa enten henkastes i en avlukket bing eller henlægges i en tæt med lok forsynt og paa fast grundlag staaende kasse, der tømmes, før den er $\frac{3}{4}$ fuld eller oftere, om fornødiges.

§ 12. Avfald fra haandverks- eller fabrikdirft maa ikke opbrændes, naar derav opstaar stank. Bankning og rystning av tæpper og sengklær maa ikke foregaa nedad trappeganger, gjennom vinduer eller ut over offentlig gate.

§ 13. Gjødselel eller andre substanser, der utbreder stank eller kan medføre fare for sundheten, maa ikke henlægges saaledes, at de foraarsaker sanitære misligheter eller er til ulempe for de omboende. Oplag av gjødselel eller komposter, som ikke ved nogen tilsætning er berøvet sin generende stank, maa ikke legges befærdelel vei nærmere end 20 m. Gjødselel av haver og dyrkede marker skal utføres saaledes, at unødige stank undgaes.

§ 14. Bortkjøring av gjødselel (tør hestegjødselel undtat), privetindhold eller andre stinkende gjenstande maa ske i tætte med sluttende lok forsynte kasser, saa at der ikke spildes av indholdet under kjørslen. Paalæsning og kjøring maa i maanedene juni, juli og august kun foregaa mellem kl. 10 aften og kl. 6 morgen. Under transporten maa der ikke unødige stanses paa gaten.

10 april. § 15. Ingen forurensning av byens vandbassænger og tilførende bækker maa finde sted.

Kapitel III.

Priveter og pissoirer.

§ 16. Ethvert vaaningshus skal ha et privet med et avlukke for hver 20 personer. For skoler, leiegaarder, arbeiderboliger, fabrikker og lignende kan helseraadet paaby indrettet avlukke for hver 10 personer, særskilt for kvinder og mænd.

Priveter og vandklosetter skal indrettes overensstemmende med de av bygningskommissionen og helseraadet i forening opstillede regler og anbringes efter § 52 i lov av 27 juni 1896 og de i de skjærpede bygningsforskrifter for Sandefjord angivne bestemmelser.

§ 17. Binger og beholdere skal tømmes saa ofte, at ingen overfyldning finder sted og forøvrigt saa ofte, som helseraadet finder det paakrævet. Helseraadet kan paaby regelmæssig strøning av privetbeholdere og binger med torvstrø eller andet hensigtsmæssig middel til forebyggelse av stank. Fuldstændig desinfektion skal foretages, naar og hvor som helst helseraadet paabyr det.

Har offentlig eller privat renovationsverk overtat renhold og tømning, er dette ansvarlig for, at de i § 14 og denne paragraf givne bestemmelser overholdes.

Helseraadet kan paalægge eiere av bygninger, hvor en større mængde mennesker bor eller jevnlig færdes, at indrette pissoirer. Pissoirene skal til enhver tid holdes rene og fri for stank, i fornødent fald ved overrisling av vand.

§ 18. Hvor ældre priveter er saaledes indrettet, at de ikke med lethed kan tømmes og holdes rene, eller hvor de viser sig at volde ulempe ved stank for husets beboere eller naboer, skal eieren være forpligtet til at træffe de foranstaltninger, som helseraadet finder nødvendige til undgaelse av ulemperne.

Hvis offentlig renovation indføres, skal privetbinger ombyttes med flytbare beholdere eller vandklosetter.

Kapitel IV.

§ 19. Stald, fjøs, grisehus og lignende skal være lyse og luftige og opført som i bygningsloven bestemt. Gjødselbeholderne skal være indrettet saaledes, at stank ikke utbreder sig fra dem til bebodde rum, opbevarings- og tilberedningssteder for næringsmidler, nabo, gate eller befærdet plads. Gjødselbeholderne skal tømmes og renses saa ofte, at overfyldning og stank forebyg-

ges og under fornødne omstændigheder saa ofte og paa den 10 april. maate, som av helseraadet maatte paabydes.

§ 20. Foranlediger hester, kreaturer, griser eller andet dyrehold misligheter i sanitær henseende, har helseraadet ret til at paaby foranstaltninger til fjernelse av saadanne misligheter og ulemper. Forekommer misligheter eller ulemper, som ikke efter helseraadets paalæg fjernes, eller som paa grund av stedforhold ikke kan fjernes, har helseraadet ret til at forby det omhandlede dyrehold.

For indenbys fjøs, hvorfra leveres melk, kan helseraadet gi regler for renhold eller kræve utført anden foranstaltning, som ansees paakrævet for at hindre, at melken eller de derav fremstillede næringsmidler blir skadelige for sundheten.

§ 21. Gaardspladser, aapen plads eller gate, hvor hester eller andre dyr pleier at henstaa, maa renses forsvarlig, dog mindst 1 gang ukentlig. Grunden maa ha fast overflate og være forsynt med avløpsrende til kloak eller gjødselbenge.

Kapitel V.

Om handel med næringsmidler. Slagterier, bakerier m. v.

§ 22. Nærings- og nydelsesmidler, som skal sælges, maa ikke for konservering eller av andre grunde tilsættes stoffe, som ansees skadelige for sundheten, eller som kan skjule, at vedkommende vare er bedærvet.

Helseraadet skal til forebyggelse av skadelige nærings- og nydelsesmidlers salg jevnlig anstille eller la anstille undersøkelser, dels av de paa torv, utsalgs- og bevertningssteder falbudte nærings- og nydelsesmidler, dels av saadanne, der findes i de paagjældende handlendes og næringsdrivendes oplags- og tilberedningssteder. Det er til dette øiemed berettiget til at forlange utlevert de nødvendige prøver, hvis værdi, om det forlanges, blir at erstatte efter almindelig salgspris, forsaavidt det ikke viser sig nødvendig at skride ind mot varens salg. Forefindes nærings- og nydelsesmidler, som er skadelige for sundheten, skal disse efter beslutning av helseraadet enten bli at bortskaffe, tilintetgjøre eller paa anden maate gjøres uskadelige paa vedkommendes bekostning.

§ 23. Bedærvede fødemidler maa ikke falbydes eller sælges til menneskeføde. Havarerte fødemidler maa ikke sælges, førend helseraadets bestemmelse derom er indhentet. Helseraadet er berettiget til av vedkommende sælger at fordre utlevert de nødvendige prøver til undersøkelse paa de vilkaar, som er nævnt i foregaaende paragraf.

§ 24. Optræder smitsom sygdom i nogens husstand, der driver handel med fødemidler, og utsalgsstedet er i samme hus

10 april. som den syke, kan helseraadet forby handelsvirksomheten, hvis ikke den syke blir betryggende isolert eller fjernet og rummene desinfisert.

Under samme forhold kan ogsaa haandverksdrift, særlig saadan, hvorved beklædningsgjenstande forarbeides, midlertidig forbydes, indtil desinfektion er foretat. Likeledes kan helseraadet forby, at personer, i hvis husstand der hersker smitsom sygdom, forestaar eller deltar i tilberedning av eller handel med næringsmidler og bruksgjenstande, naar derved kan befryktes smitteoverførelse.

Helseraadet kan likeledes midlertidig forby indførsel og utvalg av melk fra utenbys steder, hvor saadanne sykdomme optræder, eller hvor ikke tilbørlig renlighet iagttages ved melkens behandling, opbevaring eller forsendelse.

§ 25. Handel med og tilberedning av matvarer til salg maa kun foregaa i lyse, luftige og godt renholdte rum, der ikke maa benyttes til soverum eller beboelsesrum. Melk, fløte samt de av fersk kjøt, fisk eller blod tilberedte næringsmidler maa ikke opbevares sammen med varer, der kan gi dem usmak eller forurense dem, og de maa opbevares i hele og rene kar.

I melkeutsalg maa der ikke drives handel med andre varer, der kan forurense melken eller gi den usmak. Helseraadet kan forby handel med og tilberedning av matvarer, hvor dets lovmedholdelig givne paalæg ikke efterkommes, eller stedet av sanitære grunde ikke egner sig til saadan næring.

§ 26. Utsalgs-, tilberednings- og opbevaringssteder for næringsmidler av ethvert slags skal være lyse og luftige, fri for støv, stank og fugtighet samt saaledes indrettet, at de let kan holdes rene.

§ 27. I utsalgssteder for melk og fløte skal gulv, vægger og tak ha saadan beklædning, at de uten vanskelighet kan holdes rene. Melkeutsalgene skal som regel ha egen indgang fra gaten. Paafylldning og pudsning av parafinlamper, hvor saadanne benyttes, maa ikke finde sted i lokalene. De maa ikke ha dører eller andre aapninger til soverum.

Forøvrig skal de indrettes som i § 25 omtalt.

§ 28. I bakerier og konditorier skal gulv, vægger, tak og vinduer altid holdes rene, likesaa alt inventar og alle redskaper. Gulvet maa vaskes mindst 1 gang ukentlig og forøvrig rengjøres med vaat svaber eller lignende hver dag efter endt arbeide. Vægger og tak maa i sin helhet rengjøres mindst hvert halvaar, vinduene hver 14de dag. Bakerne maa under sit arbeide være iført en hvit lerretsdragt, som ikke benyttes utenfor bakeriet, og som skal skiftes med en ren mindst hver 8de dag. Tobaksrøkning samt henlæggelse av piper, tobak og fyrstikker paa saadanne steder, at bakervarerne kan forurennes, maa ikke finde

sted. Vaskevand og saape skal til enhver tid findes i hvert arbeidsrum, og arbeiderne skal vaske armer og hænder før arbeidets begyndelse og iagtt  gjennomført renlighet under samme. Ombringelse i byen av br dvarer skal foregå i rene tildækkede kurver eller i vel renholdte vogner, der er tildækket.

  29.

- a. Ethvert rum, bestemt til slagtn ng, skal ha tætte vægger, avpudset med cement og forøvrig oljemalt i lys farve. Gulvet m a være tæt, av beton, sten, cement eller et av helseraadet godkjendt materiale, som let kan holdes rent. Gulvet skal ha fald til kloakken, der m a være forsynt med rist, og det skal spyles rent efter endt slagtn ng. Slagterummet m a være forsynt med v ndledning og tr kpipe.
- b. Saavel gult som tak og vægger m a holdes omhyggelig rene, likes a alt inventar og redskaper, der, naar de ikke brukes, skal være anbragt p a en for kontrol let tilgjengelig plads.
- c. Binge m a ikke g a ind under slagteboden eller noget rum, der tjener til ophængning av k t eller rensning av tarmer eller staar i a pen forbindelse med disse rum, og der m a ikke være nogen forbindelse mellem slagteboden, fj s, privetbinge eller opbindingsrum.
- d. Slagteavfald m a ikke kastes i binge, men opsamles i en tæt med tæt lok forsynt j rnkasse eller Wallanders t nde, der staar utenfor huset og ikke er nedgravet. Kassen m a ukentlig tømmes mindst 2—3 ganger om sommeren og om vinteren 1 gang. Efter hver tømning skal den grundig renses og desinfiseres.

Knokler, talg og hæder m a ikke opbevares i slagterummet.

- e. De ophængte slagtede dyr skal hænge frit fra v ggen og i et særskilt fra slagteboden adskilt rum.

Slagterier, der ikke tilfredsstiller de i dette kapitel foreskrevne bestemmelser, skal inden $\frac{1}{2}$ aar efter forskriftenes approbation indrettes som her foreskrevet.

  30. I p lsemakerier og k tutsalg skal gult, vægger og tak være tætte, glatte og uten sprækker, og der skal være indlagt vand. I p lsemakeriene skal gult ha fald med avløp til kloak. Angående fjernelsen av k t vfall derfra gjælder de i   29 givne regler.

I k tutsetget skal bord og disker være belagt med plate av polert sten eller lignende uigjennemtr ngelig glat stof. De i slagterier, p lsemakerier og k tutsetg beskjæftigede personer skal være iført rent forkl  med brystsm kke og for rmer av hvitt lerret.

Vaskevand, saape og rene haandklær m a findes i ethvert

10 april. arbeidsrum, der maa være lyst malt og godt ventilert. Tobaksrøkning og spytning tillates ikke i slagtebodene eller i utsalgssteder for næringsmidler. Farce, kjøtdeig samt oplavet mat, der haves tilsalg, maa til beskyttelse mot fluer holdes tildækket.

Det tilholdes publikum ikke at berøre opdelt kjøt, der er utlagt til salg i slagtebodene og butikkene.

Slakterier og pølsemakerier maa ikke indredes eller tages i bruk uten efter forutgaaende anmeldelse til helseraadet og godkjendelse av dette.

§ 31. Kjøtvarer, som skal bringes enten til utsalgssteder eller omkring i byen, skal transporteres i rene, helst lukkede vogner eller i rene traug eller kurver og være indhyllet i rent dække. Det tillates ikke at sitte paa varerne under transporten.

§ 32. Under salg og behandling av kjøtvarer paa torv, enten dette sker fra vogn eller i midlertidig utsalgssted, maa den størst mulige renlighet iagttages. Slagtet maa ikke føres paa vogn sammen med andre varer eller gjenstande, som kan forurense det eller bibringe det et mislig utseende, lugt eller smak, og bør altid være indhyllet i rene lakener.

Opdelingen av slagtet i vogn skal utføres enten paa en ren huggestabbe eller en ren fjæl, som medføres særlig til dette bruk.

Alle redskaper, som benyttes under opdelingen, bør være rengjort, før de brukes.

Sælgeren bør under salget være iført rent forklæ og rene armebeskyttere.

Sælgeren bør under salget paase, at publikum ikke berører varerne.

Midlertidige utsalgssteder paa torvet skal være indrettet med vægger som helt telt og utstyrt med disk dækket av ren duk og forsynt med vaskestel, rent vand og haandklær.

Opkjøpere, som driver handel med kjøt paa torvet som binæring, skal oprette midlertidige utsalgssteder.

De med kjøtutsalget beskæftigede personer skal være iført rent antræk som i § 30 2det passus for byens slaktere bestemt.

§ 33. Til pøselagning og tilberedning av ferske kjøtspiser i pølsemakeriene maa kun benyttes friskt godt kjøt. Det er forbudt at tilsætte kjøtvarer stoffe, der virker skadelig eller gir varerne et misvisende utseende.

§ 34. Helseraadet skal paa samme maate som i § 22 bestemmes kontrollere og efter omstændighetene forby salget av andre gjenstande f. eks. tapeter, leketøy, beklædningsstoffer og lignende, hvis benyttelse kan bli farlig for helbreden derved, at de inneholder giftige bestanddele.

Kapitel VI.

10 april.

Om byggegrund, boliger og verksteder.

§ 35. Befindes nogen byggegrund av sanitære grunde uhensigtsmæssig, kan helseraadet forby bebyggelse, indtil tomten dertil er gjort betryggende skikket.

§ 36. Finder helseraadet, at kjelder, der benyttes til beboelsesrum, ikke er skikket til beboelse med natophold, kan det forby saadant.

§ 37. Findes bebodd hus eller forsamlingslokale skadelig for helbredden paa grund av mangel paa lys, luft eller paa grund av fugtighed, stank fra kloakker, urenlighet, overfyldning med mennesker eller slet ventilation, kan helseraadet forby husets eller rummets anvendelse, indtil de forefundne mangler er avhjulpet.

§ 38. Udflytning av hele huset eller enkelte leiligheter, hvor farlig epidemisk sygdom er optraadt, kan paabydes, forat huset eller leiligheten kan bli desinfisert.

§ 39. Ved bedrifter, som kan forurense luften eller paa anden for sundheten skadelig maate kan forulempe arbeiderne eller de omkringboende, har enhver at etterkomme de bestemmelser, som helseraadet til enhver tid maatte finde fornødent at anordne til forebyggelse av ulemperne.

§ 40. Verkstedslokaler, som ikke indgaar under fabriktilsynsloven, er undergit helseraadets tilsyn. I et saadant verksted kan helseraadet kræve anbragt de ventilationsindretninger, som efter bedriftens art findes paakrævet.

§ 41. I et arbeidsrum maa ikke være beskæftiget flere arbeidere, end at enhver faar mindst 8 m.³ luft. Det skal utluftes mindst 10 minutter hver hvilestund og i hvert fald en gang i løpet av dagen. Gulvet skal vaskes eller rengjøres mindst 1 gang ukentlig, vægger og tak mindst hvert halvaar og vinduene mindst hver maaned. I ethvert arbeidsrum skal der være et tilstrækkelig antal spyttebakker. Spytning paa gulvet er forbudt.

Verksted eller et til saadant rum støtende rum, der væsentlig faar lys og luft fra dette, kan av helseraadet forbydes benyttet til soverum.

Kapitel VII.

Bestemmelser om epidemiske og smitsomme sygdomme

— dødsfald.

§ 42. Enhver praktiserende læge skal inden den 5te i hver maaned til helseraadet avgi en opgave over de av ham i den forløpne maaned iagttagne tilfælde av epidemiske og smit-

10 april. somme sygdomme efter et av helseraadet avfattet skema. Ved beslutning av helseraadet kan det derhos paalægges de praktiserende læger at indsende daglige opgaver om de av dem iagttagne tilfælde av enkelte sygdomme, hvis utbredning det maa antages at være av særegen vigtighet at kontrollere.

Tilfælde av pest, kolera, kopper, eksantematisk tyfus, tyfoidfeber, blodgang, difteri, skarlagensfeber, barselfeber, epidemisk cerebrospinalmeningit og poliomyelit og de første tilfælde av enhver indført sygdom skal straks meldes for helseraadet av den tilkaldte læge.

§ 43. Ethvert alvorligere tilfælde, der gir anledning til mistanke om at være frembragt ved nydelsen av bedærvede eller forfalskede næringsmidler eller benyttelse av gjenstande, som indeholder giftige eller farlige bestanddele, eller som hentyder paa forgiftning av en eller anden art, skal av den tilkaldte læge anmeldes til helseraadet med angivelse av den formodede sygdomsaarsak og andre fornødne oplysninger.

Det samme gjelder sanitære misligheter, der antages at staa i forbindelse med eller kan gi anledning til sygdom.

§ 44. Ved sygdomstilfælde, der indtræder blandt tilreisende i hoteller og losjijhus, skal vedkommende vert søke at skaffe sig fornøden underretning om, hvorvidt tilfældet er av smitsom og farlig art, og i saa fald uopholdelig herom underrette helseraadet.

§ 45. Fartøier, der henligger paa byens havn, og deres besætning er med hensyn til renlighet og sundhetsforholdene ombord underkastet helseraadets bestemmelser.

§ 46. Lik av en utenfor byen av smitsom sygdom avdød maa ikke uten helseraadets tilladelse og kun under iagttagelse av de bestemmelser, som dette maatte træffe, bringes ind i byen. Lik maa ikke henligge saa længe, at der ved stank eller forraadnelse forvoldes ulemper.

§ 47. Om ethvert paa byens grund eller paa fartøier paa byens havn indtruffet dødsfald maa, forinden begravelse foregaar, tilveiebringes en efter et bestemt skema utfærdiget anmeldelse, som blir at avlevere til sognepresten og av denne tilstilles helseraadet.

Hvis den avdøde ikke har benyttet læge, blir liket at syne og anmeldelse at utfærdige av en av byens læger.

§ 48. Naar en person lidende av smitsom sygdom dør, skal sykeværelset, før det overlates til andre til eiendom eller bruk, desinfiseres.

§ 49. Ved tæringssykes flytning skal anmeldelse ske til helseraadets ordfører. Anmeldelsespligt paahviler saavel den huseier hvorfra som den huseier hvortil den syke flytter. Før

den saaledes fraflyttede beboelsesleilighet atter tages i bruk, 10 april. skal den rengjøres og desinfiseres.

§ 50. Ved følgende smitsomme sygdomme:

- a) Kolera, barnekopper, eksantematisk tyfus, blodgang, difteri og skarlagensfeber.
- b) Tyfoidfeber, smitsom øienbetændelse, skurv, skabb og herpes tonsurans.
- c) Mæslinger og kikhoste, —

blir likeoverfor skolerne at iagttas:

1. Barn, der lider av nogen av de nævnte sygdomme, tilstedes ikke adgang til skolen.
2. Det samme gjelder for friske barn, naar nogen av de under a nævnte sygdomme er opstaat i den husstand, hvortil de henhører.

Skoleforbudet kan av helseraadet utstrækkes til samtlige i et hus værende skolepligtige barn.

3. Barn, hvem der efter ovenstaaende har været forbudt at søke skole, maa ikke tilstedes adgang til den, før der for de under a. nævnte sygdomme forevises attest fra læge for, at sygdommen er ophørt eller den syke er indlagt paa sykehus eller paa anden tilfredsstillende maate isolert, samt for, at et tidsrum svarende til sygdommens inkubation efter den tid er forløpet, 7 dage for difteri og skarlagensfeber. Ved de øvrige epidemiske sygdomme saasom tyfoidfeber, kopper og kolera vil helseraadet gi nærmere regler. Barn, der har lidt av de under b. nævnte sygdomme, maa, før det tilstedes adgang til skolen, fremvise attest fra læge for at være helbredet. Barn, der har lidt av de under c. nævnte sygdomme, maa ikke søke skolen, saalænge der er avskalling eller hyppige kikhosteanfald.

4. Ovenstaaende bestemmelser om skoleforhold gjelder ogsaa lærere og vagtmester, i hvis hjem smitsom sygdom er opstaat. Bor lærer og vagtmester paa skolen, og den syke ikke kan isoleres paa betryggende maate, kan skolen fordres lukket efter helseraadets nærmere bestemmelse, ialfald saalænge den syke ikke er fjernet og fornøden desinfektion er foretat. Det samme gjelder, hvis der i skolehuset bor andre familier, hvori forekommer smitsom sygdom. Skolen er pliktig at hjemsende ethvert barn, om hvilket det er grund til at anta, at det lider av smitsom sygdom.

Som betryggende isolation ansees det, naar den syke er isolert i eget værelse, der ikke maa ha direkte forbindelse med den øvrige leilighet. Der maa ikke være noget personlig samkvem mellem den syke og den, der pleier ham paa den ene side og leilighetens øvrige beboere paa den anden side.

10 april.

Kapitel VIII.

Almindelige bestemmelser.

§ 51. Hus- eller grundeiere er personlig ansvarlige for, at alle de pligter opfyldes, som disse helseregler paalægger dem, og skal ikke kunne undskylde sig med forsømmelse fra sine folks eller leieres side.

Er eieren ikke bosat i byen, maa han for helseraadet opgi en her bosat person, som paa hans vegne skal sørge for, at disse pligter opfyldes. Forsømmes disse, blir dog ansvaret hvilende paa eieren, medmindre helseraadet har gaat ind paa, at ansvaret skal bæres av stedfortræderen og denne har erklært sig villig. Denne indrømmelse kan dog naarsomhelst tages tilbage av helseraadet.

Undlater nogen inden den frist, som sættes av helseraadet eller av formanden paa dettes vegne, at utføre noget, som paahviler ham efter disse vedtægter eller helseraadets lovmedholdelige beslutninger, kan helseraadet la utføre baade dette, og hvad der ellers er nødvendig for at hindre, at forsømmelsen volder skade.

Den skyldige maa selv utrede omkostningene ved dette og ved forføininger, som træffes for at hindre forberedte eller stanse endnu ikke fuldførte handlinger, som strider mot disse forskrifter eller helseraadets lovmedholdelige beslutninger, eller for at rydde bort ulempe, som er frembragt ved brud paa dem.

§ 52. Hvor foranstaaende bestemmelser paa grund av særegne forhold maatte findes at foranledige uforholdsmæssige ulemper for vedkommende, kan helseraadet tilstede avvikelse i vedtægtene.

§ 53. Overtrædelse av disse forskrifter skal av helseraadet bevirkes paatalt og straffet.

§ 54. Ovenstaaende sundhetsvedtægter træder i kraft, naar de har faat stadfæstelse og er behørig bekjendtgjort.

10 april.

Kongelig resolution

av 10 april.

I. I henhold til § 11, jfr. § 4, i lov om sundhetskommisjoner m. v. av 16 mai 1860 meddeles approbation paa den av herredsstyret for Vinger herred i Hedemarkens amt i møte den 15 august 1914 fattede beslutning om nye almindelige sundhetsforskrifter for herredet, — dog med et par forandringer.

II. De ved kongelig resolution av 11 april 1885 approberte 10 april. sundhetsforskrifter for Vinger herred ophæves fra den dag, da ovenomhandlede forskrifter træder i kraft.

De approberte nye sundhetsforskrifter er saalydende:

§ 1. Ved opførelse av beboelseshus blir følgende at iagtta:

- a. Forinden bygningsarbeidet paabegyndes, skal anmeldelse ske til et av sundhetskommisjonens medlemmer.
- b. Matjorden maa i forveien bortføres og grunden tilstrækkelig avgrøftes.
- c. Huset skal hvile paa grundmur av graasten eller beton av mindst 30 cm.'s høide.

Hvor der ikke er kjelder, skal der være mindst 2 trækul i muren.

- d. Gulvet i 1ste stokverk skal være dobbelt med tør fyld imellem.
- e. Ethvert beboelsesrum skal ha en høide av mindst 2,50 m., og mindst et av vinduene maa være saaledes indrettet, at det med lethet kan aapnes.
- f. Husets facade bør saavidt mulig vende mot syd, sydvest eller sydost.

§ 2. Bestemmelsen i § 1 e om, at mindst et vindu i hvert rum med lethet skal kunne aapnes, blir ogsaa at anvende paa ældre beboelseshus. Hvor vinduene ikke i forveien er saaledes indrettet, maa dette ske inden 6 maaneder, efterat disse forskrifter er approbert.

§ 3. Kokeovn i beboelsesrum maa være forsynt med damphætte eller anden indretning til at bortlede dampen.

§ 4. Melk og andre matvarer bør helst opbevares i særskilte rum. I beboelsesrum maa de kun opbevares i lukket skap eller paa hylde med forhæng.

§ 5. Hester, kjøer, svin, faar, gjeter og fjærkræ maa ikke ha stadig ophold under beboelseshus eller i rum, som har væg eller tak fælles med dette.

§ 6. Avfald, feieskarn, skyllevand eller andre urene ting maa ikke henkastes like utenfor huset, men anbringes i gjødselbingen eller en særskilt dyng. Denne maa ikke ligge nærmere beboelsesrum eller alfarvei end 10 m. og maa ikke ha tilsig hertil eller til brønd eller bæk, hvorfra drikkevand hentes. Den maa paafyldes med jord eller anden strøelse saa ofte, at der ikke opstaar stank.

§ 7. Til ethvert beboelseshus skal der være et vandhus. Det maa ikke ha tak eller væg fælles med beboelseshus, ikke ligge nærmere alfarvei end 10 m. og ikke ha tilsig til saadan eller til beboelseshus eller brønd eller bæk, hvorfra drikkevand hentes. Til indholdet av vandhusbinge skal sættes jord eller

10 april. anden strøelse saa ofte, at stank undgaaes. De maa tømmes saa ofte, at ikke overfyldning finder sted og ellers, naar sundhetskommisjonen finder det nødvendig.

§ 8. Brønd eller opkomme, hvorfra drikkevand tages, maa ikke forurenses med vask eller paa anden maate. Det samme gjælder bæk eller elv ovenfor det sted, hvorfra drikkevand hentes. Enhver brønd skal være overdækket og saaledes beliggende, at den er beskyttet mot overvand og tilsig fra vandhuskum, gjødseldynger og dyrket mark. Den maa tømmes og rengjøres mindst en gang om aaret.

§ 9. For utsalgs- og opbevaringssteder for næringsmidler skal følgende regler gjælde:

- a. De skal altid holdes rene, luftige, fri for støv og stank og maa ikke benyttes som soverum eller kjøkken.
- b. Melk og fløte, fisk, kjøt, flesk og blod samt de av disse tilberedte fødemidler maa ikke opbevares sammen med andre varer, der kan meddele dem lugt eller smak. Hvor denne bestemmelse er vanskelig at gjennomføre, skal de nævnte fødemidler opbevares i rene, lukkede kar, skaper, skuffer eller lignende.
- c. Matvarer maa ikke indpakkes i aviser eller urent papir.
- d. Paafyldning eller pudkning av parafinlamper maa ikke finde sted i lokalet.
- e. Der skal findes et tilstrækkelig antal spyttebakker, der daglig rengjøres, og plakater med forbud mot spytning paa gulvet skal være opslaat.
- f. Tobaksrøking er forbudt.
- g. Utsalgsstedets gulv, disk, bord og bænker skal vaskes hver dag.
- h. Personalet skal altid iagttatte personlig renlighet og navnlig ofte vaske sine hender før behandlingen av matvarerne. Servant, rent vaskevand, saape og rene haandklær maa alltid findes tilstede. Likeledes tilpligtes betjeningen at bære vaskbar jakke, som til enhver tid maa være ren.
- i. Utsalgsstedets eier eller bestyrer har ansvaret for, at disse regler efterkommes.

§ 10. Sundhetskommisjonen kan forby salg eller anden overdragelse av bedærvede fødemidler samt av bruksgjenstande, der inneholder giftige eller andre sundhetsskadelige bestanddele, og kan i tilfælde konfiskere varen. Prøver av varer, der er mistenkkelige i nævnte retning, kan av sundhetskommisjonen eller dens ordfører forlanges utlevert til undersøkelse, — uten erstatning, saafremt det viser sig nødvendig at skride ind mot varens salg.

Fødemidler maa ikke tilsættes stoffe, som ansees skadelige for sundheten.

§ 11. Findes bebodd hus, som ved mangel paa lys eller luft, ved fugtighet, urenlighet eller ved overfyldning av beboere maa antages at være skadelig for sundheten, kan sundhetskommisjonen forby dets benyttelse, indtil manglene er fjernet.

§ 12. Enhver bedrift, hvorved luften forurenses eller stank utbredes, skal være underkastet sundhetskommisjonens tilsyn og nærmere bestemmelser.

§ 13. Personer fra fremmede kommuner maa ikke motages til forpleining i bygden, medmindre der foreligger lægeattest for, at de ikke lider av akut smitsom sygdom.

§ 14. Under særegne omstændigheter kan sundhetskommisjonen tilstede avvikelser fra enkelte av disse forskrifter.

§ 15. Det paahviler sundhetskommisjonens medlemmer at ha indseende med disse forskrifters overholdelse og anmelde overtrædelser til dens ordfører, der i fornødent fald anmelder saken til paatalemyndigheten.

Kongelig resolution

10 april.

av 10 april.

- I. I henhold til § 11, jfr. § 4, i lov om sundhetskommisjoner m. v. av 16 mai 1860 og § 3 i lov om særegne foranstaltninger mot tuberkuløse sygdomme av 8 mai 1900 meddeles approbation paa den av herredsstyret for Østre Totens herred i Kristians amt i møte den 16 december 1914 fattede beslutning om nye almindelige sundhetsforskrifter for herredet og om anmeldelsespligt ved tuberkuløse sykes flytning, — dog med en enkelt forandring.
- II. De ved kongelig resolution av 17 oktober 1881 approberte sundhetsforskrifter for Østre Totens herred ophæves fra den tid forannævnte forskrifter træder i kraft.

De approberte nye sundhetsforskrifter er saalydende:

Om sundhetskredser.

§ 1. Herredet skal til enhver tid være delt i sundhetskredser med hver sin tilsynsmand, valgt blandt medlemmene i helseraadet. Tilsynsmændene har hver i sin kreds en særlig pligt til at føre opsyn med gjennomførelsen av herredets sundhetsforskrifter. Tilsynsmændene vælges i første møte av helseraadet, efterat nyvalgt herredsstyre har begyndt sin virksomhet, og fungerer til næste valg.

10 april.

Om bygningsvæsen.

§ 2. Ved nyopførelse, hovedreparationer eller flytning av bygninger skal den, som vil bygge, gjøre anmeldelse for tilsynsmanden i vedkommende sundhetskreds; selv uten saadan anmeldelse har dog tilsynsmanden at paase, at herredets bygningsregler overholdes. De skal være følgende:

- a) Den grund, hvorpaa vaaningshus opføres, skal ikke ha tilsig fra uthus, gjødseloplæg eller rendestener og maa være tilstrækkelig avgrøftet. Matjorden skal være bortført fra byggegrunden.
- b) Vaaningshus skal hvile paa undermur av graasten, beton eller mursten. Grundmuren skal rake mindst 30 cm. (i sterkere skraanende terræng mindst 15 cm.) over jorden og være forsvarlig tettet; dog skal der, hvor der ikke er kjelderør eller vindu, paa mindst 2 motstaaende sider av muren anbringes trækuller for frisk luft.

Kjeldere maa ikke indrettes til eller benyttes som soverum eller almindelig beboelsesrum uten speciel tilladelse.

- c. Ethvert beboelsesrum i heletage skal ha en høide fra gulv til tak av mindst 2,5 m., i kvistetage en gjennemsnittshøide av mindst 2 m. Vinduenes samlede bruttoflate skal være mindst $\frac{1}{10}$ av gulvflaten. I rum med kun 1 fag vindu skal hele vinduet kunne aapnes med lethed. I rum med flere fag skal mindst halvparten av vinduene kunne aapnes. Til gulv skal benyttes sammenpløide, høvlede bord, som i nederste stokverk skal være mindst 3 cm. tykke. Gulvet i nederste stokverk skal være dobbelt og, hvor der ikke er kjelder, med ren tør fyld imellem.

§ 3. Soverum eller tilholdsrum maa ikke tillike gjøre tjeneste som kjøkken, medmindre der er anbragt indretninger, hvorved al damp fuldstændig opfanges og ledes ut i det fri.

§ 4. Husdyr — med undtagelse av hund og kat — maa ikke huses i vaaningshus eller noget rum, som har væg tilfælles med det.

§ 5. Findes bebodd hus eller andet opholdsrum for mennesker at være skadelig for sundheten enten paa grund av utæthet, utilstrækkelig lys og luft, fugtighet, urenlighet eller overfyldning av mennesker, kan helseraadet forby dets benyttelse, indtil manglene er rettet.

§ 6. Intet hus maa indredes til bedrift eller næring, hvorved luften i høiere grad vil forurennes eller de omkringboende paa anden for sundheten skadelig maate vil forulempes, eller ved hvilke behandles stoffe, som kan være skadelige for arbeidernes eller de omkringboendes sundhet, før planen for anlægget er forelagt for og godkjendt av helseraadet. Bedrifter av denne art, som allerede er i virksomhet, er underkastet

helseraadets tilsyn, og enhver vedkommende er forpligtet til at rette sig efter de forskrifter, som helseraadet maatte gi til fjernelse av sanitære ulemper.

Om affaldsstoffe.

§ 7. For ethvert vaaningshus, verksted eller industriel bedrift skal der opføres et privet, der er mindst 4 meter fjernt fra vaaningshus eller matbod, og som maa være saaledes beliggende og indrettet, at der ikke kan ske tilsig til vaaningshus, matbod eller utbrede stank til alfarvei eller nabos hus. Privet skal ha mindst 1 avlukke for hver 10 personer. Hvor privetet er indrettet med bing, skal denne tømmes regelmæssig og jevnlig paaføres fyld. Benyttes flytbare kagger eller tønder, maa disse være tette og maa tømmes, naar de er $\frac{3}{4}$ fulde. Sættet maa vaskes mindst 2 ganger ukentlig.

Priveter maa ikke indredes i vaaningshus uten efter tilladelse av helseraadet og paa de betingelser, dette opstiller.

§ 8. Forraadnende stoffe og urenlig avfald fra husene maa ikke henkastes paa tunet, men samles enten i en tæ med lok forsynt søppelkasse, som tømmes, naar den er $\frac{3}{4}$ fuld, eller i en bing, som regelmæssig maa paaføres fyld, eller i gjødselkjeldereren. Bingen maa, hvor pladsen tillater det, ikke ligge nærmere alfarvei eller vaaningshus end 6 meter.

§ 9. Gjødningsstoffer eller andre forraadnende stoffer maa ikke gives avløp til veigrøfter eller til nabos eiendom uten dennes tilladelse.

§ 10. Døde dyr eller dele av saadanne, som ikke omfattes av lov om foranstaltninger mot smitsomme husdyrsydomme av 14 juli 1894, skal, saafremt de ikke brukes til gjødning, snarest mulig nedgraves i forsvarlig dybde.

Om drikkevand.

§ 11. I bæk, elv eller dam, hvorfra mat- og drikkevand paa grund av de lokale forhold maa tages, skal ikke bades, ikke vaskes, eller noget urent spildes, medmindre forurensningen sker nedenfor de steder, hvor vand tages. De, som maa ta vand fra elver eller bækker, der ikke kan forhindres forurenset ved badning, kloaktilløb eller lignende, paalægges at sørge for hygienisk vandindtak ved brøndgravning.

§ 12. Brønder maa ikke graves paa steder, hvor vandet forurenses ved urent tilsig. De skal klædes med sten eller planker paa siderne og ikke ligge nærmere privet end 15 meter. Saavel brønder som opkommer skal ved avgrøftning beskyttes mot overvandstilsig og over jorden forsynes med karm og med lok, forsynt med luftventilation. De maa oprensnes, saasnaert vandet viser sig mindre godt.

10 april. § 13. Hvor mat- og drikkevand ledes ind i husene eller til vandposter ute, maa indtaket være forsvarlig beskyttet mot urenlig tilsig. Hvor indtaket er helt overbygget, maa det være forsynt med ventil for luftveksel.

§ 14. Helseraadet kan forby benyttelsen av mat- og drikkevand fra brønder, vandledninger eller bækker, naar vandet menes at være skadelig eller farlig for mennesker eller dyr, indtil vandet er undersøkt og forurensningen i tilfælde er fjernet. Midlertidig forbud mot benyttelsen kan nedlægges av helseraadets formand, indtil undersøkelsen har fundet sted.

Om fødevarer.

§ 15. Melk og andre matvarer maa ikke opbevares i beboelsesrum eller soverum, hvis det paa nogen maate kan undgaas. Hvor det er uundgaelig, skal de hensættes i lukkede skap eller tildækkede kopper. Alle matkar maa renses omhyggelig snarest efter bruken.

§ 16. Sundhetsskadelige og bedærvede fødemidler maa ikke utsalgtes undtagen til gjødning. Helseraadet kan til enhver tid forlange sig prøver av fødemidler overlatt til undersøkelse og, i tilfælde de findes skadelige, besørge saadanne varer tilintetgjort eller paa anden maate uskadelliggjort for vedkommende sælgers regning. Hvor ingen opsættelse taales, kan salg av saadanne varer foreløbig stanses av formanden eller av 2 andre medlemmer av helseraadet. Denne foranstaltning maa dog approberes i første møte av helseraadet.

§ 17. Handelsmænd, som sælger matvarer, maa ikke benytte aviser eller brukt papir til indpakning av saadanne varer. Ethvert saadant utsalgssted skal være forsynt med va skestel, rene haandklær og rent vand til rensning av henderne, naar matvarer behandles. Vegtskaaler og hulmaal, hylder og disk, som kommer i berøring med matvarer, maa til enhver tid holdes rene.

Matvarer paa handelssteder skal, hvor det lar sig gjøre, opbevares i lukkede skap eller skuffer. Avstøvning av saadanne utsalgssteder skal ske daglig med rene kluter, avvridd i rent vand.

§ 18. Bakerier, slagterier, meierier og andre produktions- og opbevaringssteder for matvarer skal staa under helseraadets kontrol, og eierne skal være forpligtet til uopholdelig at utføre de paalæg, som helseraadet maatte finde nødvendige til forhindring av at matvarerne forurenses eller bedærves.

Om smitsomme sygdomme.

§ 19. Naar erklærte tuberkuløse skifter bopæl, skal den, fra hvem den syke flytter, melde flytningen til helseraadets formand.

§ 20. Elever ved offentlige skoler, som lærere har grund 10 april. til at frygte angrepet av utøi, skabb eller anden lidelse, som formodes opstaat av urenlighet, skal sendes hjem og forbydes skolen, indtil de er rene.

Elever som formodes at lide av smitsom sygdom, skal av lærerne sendes hjem og forbydes skolen, indtil sygdommens natur ved lægeattest er fastslaat.

§ 21. Ethvert tilfælde av pest, kolera, kopper, eksantematisk tyfus, nervefeber, blodgang, difteri, skarlagensfeber, barselsefeber, epidemisk cerebrosppinalmeningit (hjernefeber), poliomyelit, pemfigus hos nyfødte, miltbrand hos mennesker skal straks meldes helseraadets formand av den behandlende læge.

Ved beslutning av helseraadet kan dette paabud ogsaa utvides til at gjælde andre smitsomme sygdomme. Liste over antal behandlede nye tilfælde av veneriske sygdomme skal ved hver maanedes slutning indsendes til helseraadets formand av de praktiserende læger. Hvor der paa grund av særlige forhold er fare for smittentubredelse, skal helseraadets formand straks underrettes om forholdet.

§ 22. Lokaler, som stadig eller jevnlig er opholdssted for et større antal mennesker, saasom alle utsalgssteder, verksteder, arbejdsrum, bevertningssteder, logihus eller lignende, skal altid være forsynt med et tilstrækkelig antal spyttbakker, som daglig tømme og rengjøres.

Likesaa skal spyttbakker i fornødent antal findes anbragt i alle rum, der benyttes som forsamlingslokaler.

Om tjenerhold.

§ 23. Tjenere skal skaffes tilstrækkelig rummelig, tæt og varmt soverum og særskilt rum for mandlige og kvindelige tjenere.

Særbestemmelser for de mer tætbebyggede strøk av bygden.

§ 24. Hvad der forstaaes ved »særlig tætbebyggede strøk« skal til enhver tid bestemmes av herredstyre.

§ 25. Huseiere har pligt til at holde rene og fri for stank gaardsrum, privatveier (i tilfælde gater indtil disses halve bredde) samt bindingssteder og lignende.

§ 26.

- a) Renlighet og utluftning maa ikke forsømmes i nogen bolig, saaledes at der kan opstaa ulemper eller skade for beboere, naboer eller andre.
- b) Huseieren er likeoverfor helseraadet ansvarlig for, at fraflyttede rum rengjøres ordentlig, før nye beboere flytter ind.

§ 27. I losjihus for reisende maa sengene ikke være

10 april. indrettet for flere personer. Paa saadanne steder kan helseraadet bestemme, hvormange personer der kan indlosjeres i hvert rum. Disse bestemmelser opslaaes paa vedkommende rum.

Om kloakker og avløp.

§ 28. Skadelige eller ildelugtende væsker fra fabrikker eller andre bruk og anlæg maa bare ledes gennem lukkede avløpsrender eller paa anden maate, som er godkjendt av helseraadet. Ledninger for saadanne anlæg maa hverken direkte eller gennem samlekum staa i forbindelse med andet avløpsrør.

§ 29. Skyllvand og lignende maa ikke ledes ut gennem husvæg uten at føres videre gjennom rørledning.

§ 30.

a) Naar der i et strøk er anlagt kloak, bestemt til at opta avløpet fra det tilliggende terræng, skal der fra hus eller i bebyggede grunder, som ligger inden 30 meters avstand fra kloakken, av eierne lægges avstikker til denne inden en frist, som fastsettes av helseraadet.

Dog bortfalder denne pligt, naar beliggenheten er til hinder og ellers, naar helseraadet finder anlægget unødvendig.

b) Kloakavstikkere skal være av jern, sten i cement eller glasert ler og skal indrettes til mest mulig at bortføre grund-, skyll- og spildvand og urin til kloakken.

§ 31.

a) Avløpsrender og kloakker med tilbehør skal være saaledes indrettet, at de skaffer tilstrækkelig avløp og kan renses let, og skal holdes i forsvarlig stand.

b) Vaske- og kloaksluk, som findes i kjeldere eller hus, skal være forsynt med paalidelig vaandlaas eller anden indretning, som hindrer utstrømning av kloakgas.

Hvor kloaksluk ligger saa lavt, at en indstrømning av kloakindholdet kan finde sted ved høivande, skal de forsynes med apparater, som hindrer dette.

§ 32. Saavel offentlige som private kloakker og avløpsrender skal holdes tilbørlig rene og fri for stank.

Rensning skal finde sted paa saadan tid og maate, at mindst mulig uleilighet paaføres de omboende. Det optagne bundfald maa straks føres bort.

Om priveter og avfaldsstoffe.

§ 33. Priveter kan indrettes med bing eller flytbare beholdere. Dog kan helseraadet bestemme, at kun flytbare beholdere skal benyttes paa steder, hvor det findes paakrævet.

Beholderne skal altid være tette, staa paa fast underlag og 10 april. tømmes, naar de er $\frac{3}{4}$ fulde.

§ 34.

a. Rum for binge eller beholder skal stadig holdes lukket med tætsluttende lem og skal ha en trækpipe paa mindst 24×24 cm., som fører op over taket.

b. Naar priveter indrettes gjennom flere etager, skal hvert av dem ha sit særskilte lodrette faldrør av indvendig glaserte lerrør av mindst 25 cm. indvendig maal.

§ 35. Tømming av binger og gjødselbeholdere skal ske saa ofte, at de aldrig blir mer end $\frac{3}{4}$ fylt.

De skal altid tømmes hver vaar inden 1 juni.

§ 36. Komposter, privetgjødsel, fiskeavfald og andre sterkt stinkende stoffe, som ligger i nærheten av alfarvei, vaaningshus eller nærmeste nabos grund, maa til enhver tid være saa betryggende dekket med jord, torvstrø eller lignende, at stank forhindres.

Utkjørt og utover-spreddt gjødsel maa snaarest mulig nedmuldes.

Om husdyrhold.

§ 37. Grisehold er kun tillatt paa betingelse av, at grisene holdes indelukket i grisehus med tilliggende binge, og at disse ikke utbreder stank til naboer eller alfarvei.

§ 38. Hvor trange gaardsrum, tæt beboelse eller andre i sanitær henseende uheldige forhold gjør kreaturhold betænkelig, kan helseraadet forby det.

Det samme kan gjøres, dersom det viser sig, at mislig renhold eller vedlikehold ikke rettes efter en frist, som helseraadet sætter.

Om smitsomme sygdomme.

§ 39. Ved sygdomstilfælde, som indtræffer blandt reisende i hoteller, losjihus og lignende, skal vedkommende vert søke at faa vite, om sygdommen er av smitsom og farlig art, og i saa fald uten ophold underrette helseraadets formand.

§ 40. Helseraadet eller formanden paa dets vegne, kan beordre lik bragt bort, naar det findes utilraadelig at la det ligge i hjemmet paa grund av dødsårsaken, lokalets beskaffenhet eller andre sanitære hensyn.

Almindelige bestemmelser.

§ 41. Hus- og grundeiere er som saadanne ansvarlige for, at alle de pligter opfyldes, som disse sundhetsforskrifter paabyder, og skal ikke kunne undskylde sig med forsømmelse fra sine folks eller leieres side.

10 april. § 42. Herredsstyret har at sørge for, at der til enhver tid findes et tilstrækkelig stort oplag av disse sundhetsforskrifter til utdeling i alle hus inden herredet.

Et eksemplar av sundhetsforskriftene skal altid være opslaat i forsamlingslokaler, paa handelssteder, i skoler og andre rum, hvor et større antal mennesker jevnlig færdes.

§ 43. Avvikelser fra ovennævnte forskrifter kan finde sted, naar de paa grund av omstændighetene umulig eller meget vanskelig lar sig gjennomføre, men kun med tilladelse av helse-raadet for hvert enkelt tilfælde.

§ 44. Overtrædelser av foranstaaende forskrifter paatales efter den til enhver tid gjældende lovgivning.

§ 45. Helseraadets formand har at besørge overtrædelser av disse forskrifter paatalt efter lovgivningen.

Det paahviler vedkommende sundhetskreds's tilsynsmand at anmelde overtrædelser av forskriftene til formanden.

10 april.

Kongelig resolution

av 10 april.

I henhold til § 11, jfr. § 4, i lov om sundhetskommis-sioner m. v. av 16 mai 1860 meddeles approbation paa neden-staaende av herredsstyret for Seljords herred i Bratsbergs amt i møter den 27 april 1914 og 14 januar 1915 fattede beslutning om et tillæg til de for herredet ved kongelig resolution av 24 april 1889 approberte sundhetsfor-skrifter:

Vedtekter vedkomande reinhald m. v. i krambuder.

I.

Krambuder, bakeri, meieri, mjølkeutsal og slagteri skal haldast reine og godt utlufta. Utanfor inngangsdøri skal der liggja ein fotskrapar. Golv og disk skal dagleg gjerast reine. Turr feing er forbode, likeso sputting paa golvet. Der skal finnast ei høveleg mengd sputtekoppar, og botnen av desse skal vera yverdekt med vaاتفengd sagmugg, torv eller liknande. Sputtekopparne skal kvar dag gjerast reine og innhaldet bren-nast upp.

Dei ovanfor nemde krambuder og utsalsrom skal vera for-syna med reint vaskevatt, saape og reine handklæde, og dei folk, som handsamar varorne, skal jamleg vaska henderne sine.

Matvaror, so som smør, ost, mjølk, pylsa og liknande, skal haldast godt gøynde i attletne kjer og skuffar, i skaap med dører for eller hyllor med fyrheng, so ikkje varorne vert stø-vutte. I mjølkeutsal maa der ikkje handlast med andre varor,

som kann gjera mjølki urein eller gjeva henne usmak. Det er 10 april. seljaren forbode aa pakka inn matvaror i avisor eller ureint papir.

II.

Helseraadet kann millombils forbjoda utsal av mjølk eller andre matvaror paa og fraa stader, der det finst faarlege smittsame sjukdomar, som kann breidast ut ved at varorne vert selde. Dette gjeld ogso fraa stader, der dei ikkje ansar etter den høvelege reinsemd med mjølki si handsaming, gøyming og avsending.

Kongelig resolution

10 april.

av 10 april.

I. I henhold til § 11, jfr. § 4, i lov om sundhetskommisjoner m. v. av 16 mai 1860 og § 3 i lov om særegne foranstaltninger mot tuberkuløse sygdomme av 8 mai 1900 meddeles approbation paa den av herredsstyret for Hjartdals herred i Bratsbergs amt i møte den 4 januar 1915 fattede beslutning om nye almindelige forskrifter med hensyn til sundhetsvæsenet inden herredet og om forskrift om anmeldelsespligt ved tuberkuløse sykes flytning.

II. De ved kongelig resolution av 4 april 1889 approberte sundhetsforskrifter for Hjartdals herred ophæves fra den dag, da ovenomhandlede sundhetsforskrifter træder i kraft. De nye sundhetsforskrifter er saalydende:

§ 1. Ved opførelse eller flytning av husbygninger skal iagttages:

At avstanden mellem beboelseshus paa den ene side og stald, fjøs eller grisehus paa den anden side ikke blir mindre end 9 m. Ved opførelse eller flytning av beboelseshus skal derhos iagttages:

Byggegrunden skal tørlægges, matjorden borttages og huset sættes paa en grundmur av mindst 30 cm.'s høide over jorden og forsvarlig tættet.

Ethvert beboelsesrum skal ha en høide av mindst 2,5 m. og være tilstrækkelig forsynt med vinduer, hvorav mindst ett skal være til at aapne.

Gulvet skal være tæt og trækfrit, i 1ste etage dobbelt med mellemliggende tør fyld.

Hvor kokeovn benyttes i beboelsesrum, skal den være forsynt med damphat, der fører til pipen.

10 april. § 2. For ethvert beboelseshus skal være indrettet et privet (vandhus), hvis afstand fra beboelseshus eller alfarvei ikke maa være mindre end 9 m. Det maa tømmes saa ofte, at overfyldning ikke finder sted, og jevnlig paaføres jord, aske eller lignende.

§ 3. Vandindtak maa ikke paa nogen maate forurennes og ikke ha tilsig fra stald, fjøs eller grisehus.

Brønd eller opkomme maa, forsaavidt derfra tages vand til husholdningen, overbygges saaledes, at overvand ikke kan trænge ind.

§ 4. Gjødse, afvold fra husene eller andre urenligheter maa ikke henlægges nærmere beboelseshus eller alfarvei end 9 m. og heller ikke saaledes, at tilsig til vandindtak kan ske.

§ 5. Finder helseraadet benyttelsen av noget beboelseshus skadelig for sundheten paa grund av fugtighed, urenlighet, mangel paa lys eller luft, kan det forby benyttelsen, indtil manglen er avhjulpet.

§ 6. Salg av bedærvede eller av anden grund for sundheten skadelige nærings- eller nydelsesmidler kan forbydes av helseraadet, som kan besørge dem tilintetgjort paa sælgerens bekostning.

§ 7. Utsalgssteder og opbevaringssteder for kjøt, fisk, melk, brød og andre næringsmidler skal altid holdes rene, luftige samt fri for støv og stank; de maa ikke benyttes til soverum eller kjøkken. Heller ikke maa sammesteds opbevares andre varer, som kan meddele næringsmidlene lugt eller smak. Ost, smør og lignende matvarer skal opbevares saaledes, at fluer ikke kan komme til.

Handlende maa ikke indpakke matvarer i aviser eller urent papir.

I butikker skal gulvene og diskene vaskes hver aften, likesom der skal forefindes et passende antal spyttebakker, der rengjøres hver dag.

I butikker, hvor matvarer sælges, skal der være vaskevand, saape og rene haandklær.

§ 8. Ved tæringssykes flytning skal anmeldelse ske til helseraadets formand. Anmeldelsespligt paaheviler saavel den husbond hvorfra som den husbond hvortil den syke flytter.

§ 9. Klær og andre ting, der har været benyttet av personer, som har lidt av smitsom sygdom, maa ikke avhændes eller benyttes av andre, førend de er rensset efter helseraadets nærmere bestemmelse.

§ 10. Avvikelser fra disse forskrifter kan tillates av helseraadet, hvor det paa grund av særlige omstændigheter maatte finde det nødvendig.

§ 11. Ethvert medlem av helseraadet har at paase 10 april. disse forskrifters overholdelse og at anmelde overtrædelse for helseraadets formand, som i fornødent fald skal bevirke overtrædelsen paatalt.

Kongelig resolution

10 april.

av 10 april.

I henhold til § 11, jfr. § 4, i lov om sundhetskommisjoner m. v. av 16 mai 1860 meddeles approbation paa nedenstaaende av herredsstyret for Sparbu herred i Nordre Trondhjems amt i møte den 23 februar 1915 fattede beslutning om et tillæg til de for herredet ved kongelig resolution av 27 oktober 1894 approberte sundhetsforskrifter:

Renholdsregler for utsalgssteder.

1. Utsalgssteder og opbevaringssteder for fisk, melk, brød, bakverk, ost, smør og andre næringsmidler skal holdes rene, godt luftet, fri for støv og stank og maa ikke benyttes som soverum eller ha aaben forbindelse med saadant.

Heller ikke maa sammesteds opbevares andre varer, som kan meddele næringsmidlene lugt eller smak.

Næringsmidlene maa beskyttes saaledes, at støv eller anden forurensning ikke kan komme i berøring med dem.

Matvarer maa ikke pakkes i avispapir eller andet urent omslag. Kjøperne maa ikke tillates paa egen haand at rote i brødkasser, skuffer eller hylder, hvor matvarer opbevares.

I butikker skal forefindes vaskevand, saape og rene haandklær til betjeningen.

2. I butikker skal spytning paa gulvet være forbudt. Opslag herom skal findes paa iøinefaldende sted.

Spyttebakker i tilstrækkelig antal skal forefindes. Deres bund skal være dækket med vaat sand, torvstrø, sagmo eller hakket fugtig ener. De skal rengjøres hver dag.

Kongelig resolution

10 april.

av 10 april.

I henhold til § 11, jfr. § 4, i lov om sundhetskommisjoner m. v. av 16 mai 1860 meddeles approbation paa nedenstaaende av herredsstyret for Steigens herred i Nordlands

10 april. amt i møte den 29 december 1914 fattede beslutning om et tillæg til § 7, første punktum, i de for herredet ved kongelig resolution av 23 juli 1902 approberte sundhetsforskrifter:

»Det samme skal gjælde skolehus med dertil hørende lekepladser.«

10 april.

Kongelig resolution

av 10 april.

I henhold til § 11, jfr. § 4, i lov om sundhetskommisjoner m. v. av 16 mai 1860 meddeles approbation paa nedenstaaende av herredsstyret for Kjerringøy herred i Nordlands amt i møte den 18 december 1914 fattede beslutning om et tillæg til de for herredet ved kongelig resolution av 10 mai 1893 approberte sundhetsforskrifter:

Renholdsregler for butikker.

I.

Butikker skal holdes rene og godt utluftet; utenfor indgangsdøren skal der være anbragt fotskraper. Gulv og disker skal daglig rengjøres. Tør feining er forbudt, likesaa spytning paa gulvet. Der skal forefindes et tilstrækkelig antal spyttebakker, hvis bund skal dækkes med fugtig sagflis, torv eller lignende. Spyttebakkerne skal hver dag rengjøres og deres indhold opbrændes eller kastes paa sjøen. Butikker, hvor der selges melk, fløte eller andre matvarer, og rum, hvor melk eller matvarer, som skal selges, blir bearbeidet eller tilberedt, maa ikke brukes som soverum eller kjøkken. Disse butikker og rum skal være forsynt med rent vaskevand, saape og rene haandklær, og de personer som haandterer varerne, skal jevnlig vaske sine hender.

Melk, fløte og andre matvarer skal beskyttes mot støv og anden urenhet saavel i butikkene som i tilberednings- og lagerrommene. Naar det lar sig gjøre, skal varerne anbringes i vel renholdte tildækkede kar, skuffer, skap med dører, hylder med forhæng eller lignende. Vegt- og maaleredskaper, som benyttes ved handel med melk eller andre matvarer, skal være rene, naar de brukes. I melkeutsalg maa der ikke drives handel med andre varer, som kan forurense melken eller gi den usmak. Det er sælgeren forbudt at indpakke matvarer i aviser eller urent papir. Ved omførsel av matvarer skal de beskyttes mot regn, støv og al anden forurensning.

II.

10 april.

Helseraadet kan midlertidig forby salg av melk eller andre matvarer fra steder, hvor der forekommer tilfælde av farlige smitsomme sygdomme, som kan utbredes ved, at varerne sælges. Desuten kan helseraadet forby, at der sælges melk eller melkeprodukter, som kommer fra steder, hvor tilfælde av farlige smitsomme sygdomme findes blandt mennesker eller dyr, likesom ogsaa fra steder, hvor der ikke iagttages den tilbørlige renlighet ved melkens behandling, opbevaring eller forsendelse. Helseraadet kan forby handel med og tilberedning av melk og andre matvarer, hvor enten dets lovmedholdig givne paalæg ikke efterkommes eller stedet av sanitære grunde ikke egner sig til saadan næring.

Kongelig resolution

10 april.

av 10 april.

I henhold til § 11, jfr. § 4, i lov om sundhetskommisjoner m. v. av 16 mai 1860 meddeles approbation paa nedenstaaende av herredsstyret for Tjeldsunds herred i Nordlands amt i møte den 24 februar 1915 fattede beslutning om tillæg til de for herredet ved kongelig resolution av 30 april 1910 approberte sundhetsforskrifter:

Bestemmelser om renhold m. v. i butikker og andre lokaler.

§ 1. I butikker skal spytning paa gulvet være forbudt. Der bør være spytebakker forsynt med fugtig sagmug, sand e. l., der regelmæssig rengjøres. Gulv og disker skal jevnlig vaskes, saa at de holdes ordentlig rene, hvorhos der bør forefindes, hvad der trænges, forat betjeningen jevnlig kan vaske sine hænder, hvis der sælges matvarer fra butikken.

§ 2. Utsalgssteder, tilberedningssteder og opbevaringssteder for matvarer, saasom kjøt, fisk, melk, brød o. s. v., skal stedse holdes rene og godt utluftet og maa ikke benyttes til soverum eller kjøkken. Kar og hylder, hvori matvarer opbevares, skal holdes fuldstændig tildækket. Sammen med matvarer maa ikke opbevares andre varer, som kan meddele næringsmidlene lugt eller usmak. Matvarer maa ikke indpakkes i aviser eller urent papir.

§ 3. Regler for pølsemakeri, slagteri og meieri etc.:

- a) I heromhandlede bedrifters rum skal gulvet ikke ligge mer end 50 cm. under tilstøtende jordsmon. Gulvet skal være vandtæt, helst cementert og med avløp til kloak eller

- 10 april. fjord. Det maa holdes rent, likesaa tak og vægger, der, om de er av træ, skal være glatte og uten sprækker samt malt. De i bedriften brukte maskiner, redskaper og kar skal holdes omhyggelig rene.
- b) Fra slagterummet skal alt avfald snarest fjernes og henbringes i tæt beholder eller rum, der er forsynt med avløp ved bunden, saa den kan spyles og ellers rengjøres, saa ofte helseraadet forlanger det.

10 april.

Kongelig resolution

av 10 april.

I medhold av lov angaaende jagt og fangst av 20 mai 1899 § 44 bestemmes, at den i samme lovs § 13 for tiur og aarhane fastsatte jagttid om vaaren (fra 15 til 31 mai) for Jarlsberg og Larviks amts vedkommende forandres til tiden fra og med 5 til og med 21 mai.

Denne bestemmelse gjælder indtil videre, dog ikke lenger end til utgangen av aaret 1919, og træder i kraft straks.

10 april.

Kongelig resolution

av 10 april.

Det i lov om erhvervelse av skog av 18 september 1909 § 3 omhandlede flateindhold 500 ha. nedsættes i medhold av paragraffens 3dje punktum for Øre herred, Romsdals amt, indtil videre til 100 ha.

Denne bestemmelse træder i kraft straks.

13 april.

Skrivelse fra Utenriksdepartementet

av 13 april 1915,

hyorved i henhold til lov om salg og utførsel av fødevarer m. v. av 18 august 1914 § 4 bestemmes, at det indtil videre skal være forbudt at utføre fra riket

elektromagnetiske tændapparater for motorer, løse.

Denne bestemmelse træder i kraft den 16 dennes.

Utgiver: Byraachef Young.